

## Talousvaliokunta

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi**

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 318/2022 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

#### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Arto Rajala, työ- ja elinkeinoministeriö
- ylijohtaja Simo Nurmi, Energiavirasto
- johtaja Veli-Pekka Saajo, Energiavirasto
- johtava asiantuntija Jukka Kaakkola, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- johtaja Jussi Jyrinsalo, Fingrid Oyj
- perustaja, järjestelmänkehittäjä Pierre Bivas, Voltalis Finland Oy
- managing director Simo Brummer, Embea Oy, edustaen Voltalis Finland Oy
- johtava asiantuntija Riina Heinimäki, Energiateollisuus ry
- vaikuttamistyön päällikkö Tiina Vyyryläinen, Kuluttajaliitto ry
- toiminnanjohtaja Toivo Hurme, Paikallisvoima ry
- toiminnanjohtaja Marju Silander, Suomen Omakotiliitto ry
- professori Pertti Järventausta

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Huoltovarmuuskeskus
- Helen Oy
- Suomen sähkönkäyttäjät ry
- Teollisuuden Voima Oyj
- Suomen Lähienergialiitto ry
- Suomen Tuulivoimayhdistys ry
- Teknologiateollisuus ry

## **Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp**

### **HALLITUKSEN ESITYS**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkömarkkinalakia, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettua lakia, Energiavirastosta annettua lakia ja oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettua lakia sekä ehdotetaan säädettäväksi laki sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä ja laki energiamarkkinariitalautakunnasta.

Esityksen päätavoitteena on tehdä vuonna 2019 annetun Euroopan unionin sähkömarkkinadirektiivin edellyttämät muutokset sähkömarkkinoita koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön. Toisena keskeisenä tavoitteena on toimeenpanna työ- ja elinkeinoministeriön Älyverkko työryhmän 2018 esittämiä toimia älykkäästä sähköjärjestelmästä, joka täydentäisi asiakkaiden mahdollisuuksia osallistua aktiivisesti sähkömarkkinoille ja edistäisi sähkön toimitusvarmuuden ylläpitoa. Esityksessä ehdotetaan myös toimenpiteitä sähkön vähittäismarkkinoilla kuluttajiin kohdistuneiden epäasiallisten sopimus- ja markkinointikäytäntöjen ehkäisemiseksi.

Sähkömarkkinalakiin lisättäisiin säännökset asiakkaan sähköntoimittajasta itsenäisen aggregaattorin markkinoille pääsystä sähköjärjestelmän joustoresurssien saatavuuden lisäämiseksi.

Sähkömarkkinalakiin ehdotetaan säännöstä, joka kieltäisi verkonhaltijoita harjoittamasta energiavarastoliiketoimintaa. Energiavirasto myöntäisi verkonhaltijalle luvan omistaa ja käyttää energiavarastoa, joka katsotaan kiinteäksi verkkokomponentiksi. Lisäksi virasto voisi myöntää poikkeuksia omistaa ja käyttää energiavarastoja, joita käytetään ainoastaan kanta- tai jakeluverkon varman ja luotettavan käytön varmistamiseen. Esityksessä ehdotetaan myös kiellettäväksi jakeluverkonhaltijan harjoittama sähköajoneuvojen latausliiketoiminta.

Sähkömarkkinalakiin lisättäisiin säännökset verkonhaltijoiden verkon käyttövarmuutta varten tarvitsemien palveluiden sekä jakeluverkonhaltijan tarvitsemien joustopalveluiden hankkimisesta markkinaehtoisesti. Velvoitteista voitaisiin poiketa Energiaviraston myöntämällä luvalla.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettuun laki lisättäisiin säännökset Energiaviraston toimivallasta hoitaa kantaverkonhaltijoita palvelevaan alueelliseen koordinaatiokeskukseen liittyviä tehtäviä. Energiavirasto myös valvoisi keskuksen toimintaa yhdessä muiden koordinaatioalueen sääntelyviranomaisten kanssa. Sääntelyviranomaiset hyväksyisivät yhdessä alueellisen koordinaatiokeskuksen perustamisen ja sen päätöksentekomenettelyt sekä sellaiset toimintamenot, jotka vaikuttavat kantaverkonhaltijan tariffeihin.

Ennakkolaskutuksen käyttö sähkön vähittäismyynnissä ehdotetaan rajattavaksi vain asiakaskoh- taisten luottoriskien hallintatarkoituksiin.

Sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä ehdotetaan säädettäväksi laissa. Vertailuväline annettaisiin Energiaviraston ylläpidettäväksi. Vertailuvälineenä toimisi jatkossakin Energiaviraston pitkään ylläpitämä internsivusto.

Sähkömarkkinadirektiivin tuomioistuinten ulkopuolista riitojenratkaisua koskevat uudet menettelyt, joissa osapuolet ovat sähköalan yrityksiä ja niiden asiakkaina olevia elinkeinonharjoittajia, ehdotetaan annettavaksi perustettavalle energiamarkkinariitalautakunnalle. Lautakunnasta sää-

## **Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp**

dettäisiin erillisessä laissa, jonka säännökset noudattelisivat kuluttajariitalautakunnan menettelysäännöksiä.

Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa. Sähkölaskujen sisältöä koskevat säännökset tulisivat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä kesäkuuta 2024. Laki energiamarkkinariitalautakunnasta on tarkoitettu tulemaan voimaan vasta 1 päivänä syyskuuta 2023.

### **VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT**

#### ***Ehdotuksen tausta ja tavoitteet***

Ehdotuksella on kaksi keskeistä tavoitetta: tehdä kansalliseen lainsäädäntöön vuoden 2019 sähkömarkkinadirektiivin edellyttämät muutokset sekä täydentää lainsäädäntöä TEM:n älyverkko-työryhmän ehdotuksilla.

Hallituksen esitykseen sisältyy pääosa sähkömarkkinadirektiivin täytäntöönpanon edellyttämistä muutoksista, ja esitystä pidetään kiireellisenä, koska direktiivin täytäntöönpano-aika on päättynyt jo 31.12.2020 ja komissio on antanut Suomelle virallisen huomautuksen asiasta 3.2.2021.

Samassa asiayhteydessä lainsäädäntöä esitetään täydennettäväksi sähköjärjestelmän älykkyyttä, sähkön toimitusvarmuutta ja asiakkaiden aktiivisia osallistumismahdollisuuksia sähkömarkkinoille lisäävällä sääntelyllä. Myös tältä osin esitystä on pidetty kiireellisenä, jotta kulutusjoustoja koskevat ehdotukset saataisiin voimaan talveksi 2023—2024. Lainsäädäntöä täydennettäisiin myös kuluttajiin ja muihin loppukäyttäjiin kohdistuvien epäasiallisten sopimus- ja markkinointikäytäntöjen ehkäisemiseksi sähkön myynneissä.

Talousvaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia perusteltuina ja tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä seuraavassa esitetyin perusteluin ja yksityiskohtaisissa perusteluissa selvitetyin muutoksin.

#### ***Keskeisten ehdotusten arviointia***

##### ***Toimitusvelvollisuus ja dynaamisen hinnan sähkösopimukset***

Keskeiseksi arvioinnin kohteeksi talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa ovat nousseet ehdotuksen vaikutukset toimitusvelvollisuutta ja dynaamisen hinnan sähkösopimuksia koskevaan sääntelyyn. Ehdotetun sääntelyn on katsottu mahdollistavan sen, että tällainen sopimustyyppi olisi ainoa tarjolla oleva toimitusvelvollisuustuote. Pörssisähkösopimuksissa hintariski on yksin kuluttajalla. Hinnoittelun kohtuullisuutta on tällöin vaikea taata kuluttajien kannalta, ja riski hinnanvaihtelusta jäisi pelkästään heidän kannettavakseen Talousvaliokunta korostaa, että erityisesti epävarmassa markkinatilanteessa kaikilla kuluttajilla ei ole valmiutta pörssihintaisen sopimuksen tekemiseen. Monet kuluttajat pitävät tärkeänä hinnan parempaa ennustettavuutta, jollainen on esimerkiksi tietyllä hinnalla tehdyissä toistaiseksi voimassa olevissa sähkösopimuksissa.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella hallituksen esityksessä ehdotettu dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksen määritelmä on otettu sellaisenaan sähkömarkkinadirektiivin 2 artiklan 15 kohdasta. Säännöksen muotoilulla on pyritty täsmentämään sitä, että myös dynaamisen hinnan sopimus voi olla toimitusvelvollisuustuote. Sääntelyn taustalla oleva sähkömarkkinadirektiivi edellyttää jäsenvaltioiden varmistavan dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimusten saatavuuden alueellaan. Sääntelyn tavoitteena ei kuitenkaan ole ollut, että ne olisivat ainoa toimitusvelvollisuustuote. Talousvaliokunta katsoo, että pörssisähkösopimus ei ainoana toimitusvelvollisuustuotteena riittävästi takaisi hinnoittelun kohtuullisuutta kuluttajien kannalta vaan jättäisi hinnanvaihtelun riskin pelkästään kuluttajan kannettavaksi tavalla, joka voisi johtaa kuluttajien kannalta kohtuuttomiin tilanteisiin. Talousvaliokunta katsoo, että sääntelyä on tältä osin syytä täsmentää jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyllä tavalla.

### *Kulutusjouston ja itsenäisen aggregaattorin osallistuminen sähkömarkkinoille*

Energiamurroksen edetessä sähkömarkkinoilla yhä keskeisemmäksi muodostuu tuotannon, kulutuksen ja sähkövarastojen joustopotentialin hyödyntäminen. Tämä edellyttää säätöön kykenevien pienempien tuotanto-, kulutus- ja varastokohteiden yhdistämistä suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Aggregoinnilla tarkoitetaan tässä laissa toimintaa, jossa yhdistetään usean verkon käyttäjän kuormia tai tuottamaa sähköä myytäväksi, ostettavaksi tai huutokaupattavaksi sähkömarkkinoilla. Itsenäisellä aggregaattorilla tarkoitetaan aggregaattoria, joka ei ole sidoksissa asiakkaan avoimeen sähköntoimittajaan.

Ehdotetun sääntelyn lähtökohtana on ollut tasapuolisten toimintaedellytysten luominen toisaalta itsenäisten aggregaattorien ja tuottajien ja toisaalta itsenäisten aggregaattoreiden ja muiden aggregointimallien välille. Sääntelyn perusperiaatteet nojautuvat ns. Älyverkkotyöryhmän työhön ja osin pohjoismaisella tasolla tehtyyn yhteistyöhön. Älyverkkotyöryhmä päätyi yksimielisesti suositteluun mallia, jossa itsenäisen aggregaattorin aiheuttamat tasepoikkeamat korjataan ja sähkönmyyjän tai tasevastaavan taseeseen aiemmin hankittu energiamäärä siirretään aggregaattorin taseeseen referenssihinnalla. Lähtökohtana on, että markkinaosapuolet tai näiden tasevastaavat ovat oikeutettuja saamaan taloudellista korvausta itsenäisten aggregaattoreiden toteuttamista kulutuksen joustoista aiheutuneista tasevirheistä sekä energian omistusoikeuden siirrosta syntyvistä kuluista.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa ehdotettua sääntelymallia on kritisoitu siitä näkökulmasta, että palveluita tarjoaville uusille yrityksille syntyisi este markkinoille tulolle, minkä seurauksena voisi olla kysyntäjouston markkinoiden jakautuminen nykyisten sähkönmyyjien kesken. On esitetty, että markkinoilletulon este poistuisi, jos kysyntäjouston aktivointiin ei sisältyisi erillistä taloudellista kompensatiota sähkön käyttäjän avoimelle toimittajalle tai tasevastaavalle.

Sääntelyä valmisteltaessa ei kuitenkaan ole pidetty toimivana lähtökohtana sääntelylle periaatetta, jossa itsenäinen aggregaattori voisi myydä toisen omistamaa sähköä ilman, että siitä maksettaisiin esityksen mukaisesti asianmukainen korvaus sähkön hankkineelle osapuolelle. Talousvaliokunta pitää tässä vaiheessa esitettyä sääntelytapaa perusteltuna mutta katsoo, että sääntelyn vaikutuksia kulutusjouston markkinoiden syntymiseen ja sen mahdollisesti luomia markkinoil-

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

le tuloa estäviä vaikutuksia tulee tarkoin seurata. Sääntelyä tulee tarvittaessa uudistaa saatujen kokemusten perusteella.

Talousvaliokunta korostaa samalla, että 1. lakiehdotuksen 72 a §:n nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa sekä mainittujen säännösten nojalla laadittavassa järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan valmistelemissa ja Energiaviraston hyväksymässä korvausmenetelmässä tulee ottaa huomioon itsenäisten aggregaattorien aikaansaama hyöty muille sähkömarkkinoiden osapuolille.

### *Mitoittavan vian tehoraja*

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on noussut esille kysymys ns. mitoittavan vian staattisesta tehorajasta. Tällä tarkoitetaan suurinta sallittua askelmaista tehonmuutosta, jonka sähköjärjestelmä kestää käyttövarmuutta vaarantamatta. Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija Fingrid Oyj on asettanut nykyisissä yleisissä ehdoissaan, jotka Energiavirasto on vahvistanut, suurimmaksi sallituksi Suomen voimajärjestelmään kohdistuvaksi askelmaiseksi tehonmuutokseksi enintään 1 300 megawattia (MW).

Hallituksen esityksen perusteluissa selvitettyä tehorajan staattista määrittelyä 1 300 MW:iin on kritisoitu talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa sillä perusteella, että sähköjärjestelmän kulloinenkin käyttövarmuus ja sen rajaukset ovat luonteeltaan muuttuvia käsitteitä ja käytännön soveltamistilanteissa myös selvittämistä edellyttävä asiakokonaisuus.

Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella hallituksen esityksellä ei ole tarkoitettu muuttaa voimassa olevan sääntelyn sisältöä vaan ainoastaan täsmentää pykälän sanamuotoja ja järjestelmävastaavan velvollisuuksia ja oikeuksia koskevaa sääntelyä. Talousvaliokunta korostaa, että hallituksen esityksen perusteluissa viitatussa 1300 MW:n tehorajassa on kyse tällä hetkellä asetetusta tehorajasta, joka ei sellaisenaan seuraa nyt esitetyistä sääntelystä. Nyt esitetyllä sääntelyllä ei ole tarkoitettu muuttaa verkkoon liittämisen sääntelyperiaatteita eikä yksittäisen liittyjän ja muiden verkkokäyttäjien välistä kustannusten jakoa.

Mitoittavan vian tehorajan sääntelyn tarkoituksena on, että kantaverkonhaltijalla olisi edelleenkin oikeus asettaa liittynnälle järjestelmävastuun perusteella rajoituksia siten, että sähköjärjestelmän käyttövarmuus ei liittynnän johdosta vaarannu. Voimalaitosten, energiavarastojen, kuormien ja muiden sähköverkkojen liittämisessä tulisi huomioida sähköjärjestelmän kyky kestää nopeita tehonmuutoksia. On arvioitu, että mitoittavan vian kooltaan ylittävien tuotantoyksiköiden kytkeminen sähköjärjestelmään voisi vaarantaa järjestelmän toimintavarmuuden. Tällaisen yksikön irtautuminen äkillisesti pois sähköverkosta voisi kaataa koko sähköjärjestelmän eli aiheuttaa valtakunnallisen sähkökatkon. Lisäksi on tuotu esille, että mitoittavan vian tason nostaminen voisi tulla sähköjärjestelmän käyttäjille erittäin kalliiksi. Varavoiman ylläpitäminen vikaantumisten varalta olisi erittäin kallista ja taloudellisesti tehotonta.

Talousvaliokunta katsoo, että mitoittavan vian tehorajaa koskevan sääntelyn muuttaminen hallituksen esityksessä ehdotetusta edellyttäisi laajempaa selvitystä, vaikutusten arviointia ja säädösvalmistelutyötä kuin asian tässä käsittelyvaiheessa on voitu toteuttaa. Myöskään nykyisen tehorajan tarkoituksenmukaisuuden arviointi ei tässä yhteydessä ole perusteltua. Voimassa olevan

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

sääntelyn mukaisesti kyse on järjestelmä vastaavan kantaverkonhaltijan asettamista ja Energiaviraston vahvistamista ehdoista. Talousvaliokunta korostaa, että hallituksen esityksen tarkoituksena ei ole tältä osin ollut muuttaa vaan ainoastaan täsmentää voimassa olevaa sääntelyä, ja pitää tärkeänä selvittää jatkossa sääntelyn tarkoituksenmukaisuutta ja mahdollisia muutostarpeita. Samalla valiokunta korostaa, ettei mitoittavan vian tehoraja saa muodostua tosiasialliseksi esteeksi tuleville energiasektorin investoinneille tai johtaa tilanteeseen, jossa tuotannon rajoittamiselle muodostuu epätarkoituksenmukaisia kannustimia.

### *Kokoavia huomioita*

Energiamurros ja vallitseva energiakriisi korostavat ajanmukaisen sähkömarkkinoiden sääntelyn merkitystä. Talousvaliokunta on aiemmissa lausunnoissaan ja mietinnöissään korostanut älykkäiden energiajärjestelmien ja kuluttajien osallistumisen hyödyntämisen merkitystä sähkömarkkinoilla (ks. esim. TaVM 19/2021 vp — HE 265/2021 vp). Tulevaisuuden älykkäässä energiajärjestelmässä energian varastoinnilla ja kulutusjouston hyödyntämisellä on keskeinen merkitys. Nyt ehdotetut muutokset vastaavat osaltaan näihin tarpeisiin, selkeyttävät eri markkinatoimijoiden rooleja ja parantavat kilpailun edellytyksiä sähkömarkkinoilla. Myös kansalaisten energiayhteisöjen toiminnan mahdollistaminen ja asiakkaan tiedonsaannin parantaminen on kannatettavaa. Talousvaliokunta korostaa kuitenkin, että nyt ehdotettujen uudistusten vaikutuksia on tarkoin seurattava ja sähkömarkkinoiden sääntelyä arvioitava ja kehitettävä sekä kansallisella että EU:n tasolla markkinoiden toimivuuden, uusien palveluiden markkinoilletulon ja energiasektorin investointiympäristön edistämiseksi.

## VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

### *1. Laki sähkömarkkinalain muuttamisesta*

**20 a §. Erityissäännökset voimalaitosten ja energiavarastojen liittämistä kantaverkkoon ja suurjännitteeseen jakeluverkkoon.** Säännöksen tavoitteena on sähkömarkkinadirektiivin 42 artiklan 2 kohdan täytäntöönpano ja ns. joustavan liittymän mahdollistaminen kantaverkossa ja suurjännitteisessä jakeluverkossa. Talousvaliokunta ehdottaa säännöstä täsmennettäväksi niin, että se vastaa täsmällisemmin sääntelyn taustalla olevan sähkömarkkinadirektiivin 42 artiklan 2 kohdan sanamuotoja.

**23 a §. Sähköverkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön edellyttämien tuotteiden ja palvelujen hankinta.** Talousvaliokunta ehdottaa pykälän 1 momentissa olevan virheelliseen käsitteen korjaamista ja 2 momentin poikkeuksen voimassaoloaikaa koskevan säännöksen täsmen-

**67 §. Toimitusvelvollisuus.** Toimitusvelvollisen vähittäismyyjän tulee tarjota toimitusvelvollisuuden piirissä oleville kuluttajille ja loppukäyttäjille näiden tarpeisiin sopivia erilaisia sähkötuotteita. Tällaisia olisivat ainakin kiinteähintainen yksiaikatuote, alueella tyypillisiin aikajaotuksiin perustuvat tuotteet, tehoerusteiset tuotteet sekä dynaamisen hinnan tuote. Muuttuvaan suureen perustuvalla sähkönmyyntisopimuksella tarkoitettaisiin esimerkiksi sellaisia sähköpörsin hintaa seuraavia sähkönmyyntisopimuksia, jotka eivät täytä dynaamisen hinnan sähköntoimi-

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

tussopimuksen määritelmää tai joissa loppukäyttäjän sähkötehon käyttöä ohjataan vaihtuvalla tehomaksulla. Toimitusvelvollisuuden piirissä oleville kuluttajille ja muille loppukäyttäjille tarjottavat sähkönmyyntisopimukset eivät saisi olla yksinomaan dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimuksia tai muuhun muuttuvaan suureeseen perustuvia sähkönmyyntisopimuksia.

Talousvaliokunta ehdottaa pykälän 2 momentin sanamuotoa täsmennettäväksi niin, että siitä käy selkeästi ilmi, että dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimus tai muu muuttuvaan suureeseen perustuva sähkömyyntisopimus ei voi olla ainoa toimitusvelvollisen vähittäismyyjän toimitusvelvollisuustuote.

**68 §. Toimitusvelvollisen vähittäismyyjän ilmoitukset Energiavirastolle.** Talousvaliokunta ehdottaa pykälää täsmennettäväksi niin, että siinä viitataan selkeästi edellä 67 §:ssä tarkoitettuun vähittäismyyjään ja että siihen lisätään viittaus dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimukseen tai muuhun muuttuvaan suureeseen perustuvaan sähkönmyyntisopimukseen.

**87 §. Sopimuksen tekeminen.** Hallituksen esityksessä ehdotettu uusi 4 momentti siirtyy 5 momentiksi 1.1.2023 voimaan tulleen lain 695/2022 vuoksi.

**93 §. Sopimusehtojen muuttaminen.** Talousvaliokunta ehdottaa pykälän 4 momentin täsmenmistä siten, että sopimusehtojen muuttamiseen liittyvän irtisanomisoikeuden osalta pitäydytään voimassa olevan lain sanamuodossa. Tarkoituksena on täsmentää säännöstä nykyistä oikeustilaa vastaavaksi, jottei säännöksen sanamuodosta seuraisi määräaikaisten sopimusten irtisanomisoikeutta tilanteissa, joissa sopimusehtojen muutos johtuu lainsäädännön muutoksesta tai viranomaisen päätöksestä taikka vähäisistä muutoksista, joilla ei ole vaikutusta sopimuksen keskeisiin kohtiin. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella se, että irtisanomisoikeus koskisi hallituksen esityksessä ehdotetun sanamuodon mukaan kaikkia tilanteita eikä myyjä voisi tehdä lainsäädännöstä tai viranomaispäätöksestä johtuvia pakottavia, esimerkiksi arvonlisäverokantaa liittyviä muutoksia määräaikaisiin sopimuksiin ilman asiakkaan suostumusta, voisi muodostua esteeksi tällaisten sopimusten tarjoamiselle jatkossa. Toisaalta sanamuotoa on syytä täsmentää niin, että lainsäädännön muutoksista tai viranomaisen päätöksestä johtuvat muutokset, joissa voi olla kyse myös loppukäyttäjän eduksi tehtävistä muutoksista, voidaan saattaa voimaan muita muutoksia nopeammin.

**102 §. Sähkönjakelun keskeyttäminen vähittäismyyjästä johtuvasta syystä.** Säännös sisältyy erityisesti kuluttajien suojaksi laadittuun lain 13 lukuun. Talousvaliokunta ehdottaa pykälän täsmenmistä siten, että se rajataan voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavasti kuluttajiin. Samalla valiokunta ehdottaa säännöstä täsmennettäväksi menettelytapojen osalta. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa todettaisiin, että sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön on luovutettava Energiavirastolle 1 momentissa tarkoitetun sopimuksen siirron toteuttamiseksi välttämättömät tiedot.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa säädetään henkilötietojen käsittelyn oikeusperustasta. Kohdan mukaan henkilötietojen käsittelylle on oikeusperusta muun muassa, kun käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi tai kun käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Yleistä tietosuoja-asetusta tarkentava kansallinen lainsäädäntö on mahdollis-

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

ta, kun henkilötietojen käsittely perustuu 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohtiin, eli silloin, kun käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi tai kun käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Tarkentava lainsäädäntö voi sisältää erityisiä säännöksiä yleisen tietosuojasetuksen säännösten soveltamisen mukauttamiseksi määrittelemällä täsmällisemmin erityisiä vaatimuksia tietojenkäsittelyä ja muita seikkoja koskevista toimenpiteistä. Käsittelyn tarkoitus on määriteltävä oikeusperusteessa. Kansallisen lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite, ja sen on oltava oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

Tietosuojalain (1050/2018) 4 §:n mukaan henkilötietoja saa käsitellä tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti, jos käsittely on tarpeen ja oikeasuhtaista viranomaisen toiminnassa yleisen edun mukaisen tehtävän suorittamiseksi. Lain 29 §:n mukaan henkilötunnusta saa käsitellä rekisteröidyn suostumuksella tai jos käsittelystä säädetään laissa. Lisäksi henkilötunnusta saa käsitellä, jos rekisteröidyn yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi tai rekisteröidyn tai rekisterinpitäjän oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi.

Säännöksen 3 momenttiin sisältyy tietojen luovutusvelvollisuus sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksiköltä Energiavirastolle. Luovutettavien tietojen joukossa olisi kuluttajan sähkösopimuksen siirtämisen toteuttamisen kannalta välttämättömiä henkilötietoja. Henkilöasiakkaiden sähkönmyyntisopimusten yksilöimiseen sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluissa on säädetty käytettäväksi henkilötunnusta. Momenttiin perustuvaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin sähkömarkkinalain lisäksi yleisen tietosuojasetuksen sekä tietosuojalain säännöksiä.

Henkilötietojen käsittelylle olisi momentin tarkoittamassa henkilötietojen käsittelytilanteissa sähkömarkkinalaissa säädetty oikeusperusta. Henkilötietojen käsittely olisi tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Henkilötunnuksen käsittelylle olisi tietosuojalain 29 §:n mukainen lakisääteinen peruste. Henkilötietojen käsittely tapahtuisi siten yleisen tietosuojasetuksen ja tietosuojalain asettamissa puitteissa.

Henkilötietojen käsittely tapahtuisi kuluttajan oikeuksien toteuttamiseksi. Henkilötietojen käsittelylle olisi siten yleisen edun mukainen tavoite. Henkilötunnuksen käsittely olisi välttämätöntä kuluttajan oikeuksien toteuttamiseksi, koska sähköön vähittäismyynnissä sähkökaupan tiedonvaihto on sähkömarkkinalaissa säädetty sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön tehtäväksi ja henkilötunnus säädetty sähkökaupan tiedonvaihdossa sähkösopimusten yksilöintitunnukseksi. Henkilötietojen käsittelyn 102 §:n säätämässä tilanteissa voidaan katsoa olevan välttämätöntä ja oikeasuhtaista.

**105 c §. Laskutustiedot.** Talousvaliokunta katsoo, että dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimusten osalta pelkkää sähköpörssin kuukauden keskihintaa ei voi pitää riittävänä erittelynä siitä, miten suorituksen hinta muodostuu. Talousvaliokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi uuden 3 momentin, jossa todetaan seuraavaa: Jos laskutus koskee dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimusta tai muuta sähköpörssin hintaan perustuvaa sähkönmyyntisopimusta, 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu erittely suorituksen hinnan muodostumisesta voidaan ilmoittaa enintään kuukauden pituisen jakson sähkönkulutuksella painotettuna keskihintana. Loppukäyttäjälle on täl-



## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

löin järjestettävä mahdollisuus tarkistaa laskutetun sähköenergian hinnan oikeellisuus sähköntoimittajan verkkosivuilla olevan asiakasportaalin kautta.

### **2. Laki sähkösopimusten vertailuvälineestä**

**5 §. Vähittäismyyjän ilmoitusvelvollisuus.** Talousvaliokunta ehdottaa pykälän täsmentämistä niin, että siinä mainitaan Energiaviraston toimivalta dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimusten ja muiden muuttuvaan suureen perustuvien sähkönmyyntisopimusten osalta ja viitataan näiden osalta hinnanmääräytymisperusteisiin.

**8 §. Määräaikainen julkaisukiello.** Talousvaliokunta ehdottaa pykälän 2 momentin täsmentämistä Energiaviraston riippumattomuuden varmistamiseksi niin, että siinä todetaan, että Energiavirasto voi pyytää asiasta kuluttaja-asiamiehen lausunnon.

### **3. Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta**

**Voimaantulosäännös.** Talousvaliokunta ehdottaa lain 29 §:ää koskevan siirtymäsäännöksen sisällyttämistä lakiin uuden säännöksen soveltamisen selventämiseksi. Voimaantulosäännöksessä todettaisiin, että ennen lain voimaantuloa vireille tulleiden tutkimuspyyntöjen käsittelyyn sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa ollutta 29 §:ää.

## **VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS**

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

*Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 318/2022 vp sisältyvät 4.- 6. lakiehdotuksen.*

*Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 318/2022 vp sisältyvät 1. - 3. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)*

*Valiokunnan muutosehdotukset*

1.

**Laki**

**sähkömarkkinalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*kumotaan* sähkömarkkinalain (588/2013) 25, 57, 57 a, 63, 69 ja 69 a §, sellaisina kuin niistä ovat 57, 57 a, 69 ja 69 a § laissa 1430/2014,

*muutetaan* 2 §, 3 §:n 5, 11, 21, 26, 29—31, 33 ja 36 kohta, 7 §:n 1 momentti, 12 §, 20 §:n 1 momentti, 24 b, 26, 30, 33, 35, 43, 45, 46, 53 a ja 62 §, III osan ja 7 luvun otsikko, 67 §:n 2 ja 3 momentti, 68, 75 e, 84 ja 86 §, 93 §:n 4 momentti, 102, 114 ja 115 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 1021/2020 ja 3 §:n 29—31 kohta ja 75 e § laissa 108/2019, 20 §:n 1 momentti, 24 b ja 53 a § laissa 1430/2014, 45 § osaksi laissa 590/2017, 62 § laeissa 590/2017 ja 287/2018 sekä 114 § laeissa 590/2017 ja 849/2019, sekä

*lisätään* 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1430/2014, 108/2019, 730/2021 ja 891/2021 uusi 4 a, ~~20 a~~, 21 a—21 d, 26 a, 27 b, 27 c, 30 a—30 d, 32 a ja 37—39 kohta, lakiin uusi 20 a, 21 a—21 c, 23 a, 29 b, 39 a, 42 a, 52 a, 56 a, 61 a, 65 a ja 68 a §, 10 a luku ja 74 a §, 87 §:ään, *sellaisena kuin se on osaksi laeissa 108/2019 ja 695/2022* uusi 5 momentti sekä lakiin uusi 13 a luku seuraavasti:

2 §

*Soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan sähkömarkkinoihin, sähköön tuotantoon, tuontiin, vientiin ja toimitukseen sekä sähkönsiirtoon ja -jakeluun. Tämän lain II osan sekä 7 ja 12 luvun säännöksiä ei sovelleta puolustushallintoon eikä Puolustuskiinteistöihin.

Tämän lain verkonhaltijaa koskevia säännöksiä sovelletaan luvanvaraista sähköverkkotoimintaa harjoittavaan elinkeinonharjoittajaan, jolla on hallinnassaan Suomessa sijaitsevaa sähköverkkoa, jollei Energiavirasto ole päätöksellään vapauttanut verkonhaltijaa luvanvaraisuudesta.

Tämän lain vähittäismyyjää koskevia säännöksiä sovelletaan sähköntoimittajaan, joka toimittaa sähköä jakeluverkonhaltijan jakeluverkon kautta välittömästi loppukäyttäjille, jollei jäljempänä toisin säädetä.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 3 §

#### *Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

4 a) *yhteenliitetyllä verkolla* yhdellä tai useammalla yhdysjohdolla toisiinsa liitettyjä sähköverkkoja;

5) *liittymisjohdolla* yhtä sähkönkäyttöpaikkaa tai energiavarastoa taikka yhtä tai useampaa voimalaitosta varten rakennettua sähköjohtoa, jolla liittyjä tai liittyjät liitetään sähköverkkoon;

11) *sähkötoimituksella* sähkön myyntiä asiakkaille tai jälleenmyyntiin;

21) *sähköalan yrityksellä* luonnollista tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ainakin yhtä seuraavista toiminnoista: sähkön tuotanto, siirto, jakelu, aggregointi, kulutusjousto, energian varastointi, toimitus tai osto ja joka on vastuussa näihin toimintoihin liittyvistä kaupallisista, teknisistä tai ylläpitotehtävistä, lukuun ottamatta loppukäyttäjää;

21 a) *aggregoinnilla* toimintaa, jossa yhdistetään usean verkon käyttäjän kuormia tai tuottaa sähköä myytäväksi, ostettavaksi tai huutokaupattavaksi sähkömarkkinoilla;

21 b) *itsenäisellä aggregaattorilla* aggregaattoria, joka ei ole sidoksissa asiakkaan avoimeen sähköntoimittajaan;

21 c) *energian varastoinnilla*, kun on kyse sähköverkosta, sähkön loppukäytön siirtämistä sen tuottamisen jälkeiseen ajankohtaan tai sähköenergian muuntamista sellaiseen energiamuotoon, jota voidaan varastoida, tällaisen energian varastointia ja tällaisen energian myöhempää muuntamista sähköenergiaksi tai käyttöä toisena energiankantajana;

21 d) *energiavarastolla* ja *sähkövarastolla*, kun on kyse sähköverkosta, paikkaa, jossa energiaa varastoidaan;

26) *tasesähköllä* sähköenergiaa, jota järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan valtakunnalliseen tasehallintavastuuseen kuuluvia tehtäviä hoitava yksikkö (*tasesähköyksikkö*) käyttää sähköjärjestelmän tasapainotukseen;

26 a) *tasehallinnalla* kaikilla aikaväleillä toteutettavia kaikkia toimia ja prosesseja, joilla järjestelmävastaava kantaverkonhaltija jatkuvasti varmistaa, että sähköjärjestelmän taajuus pysyy etukäteen määritellyllä stabiilisuusalueella ja että vaaditun laadun edellyttämää reservien määrää noudatetaan;

27 b) *lisäpalvelulla* siirto- tai jakeluverkon toimintaan tarvittavaa palvelua, mukaan lukien tasehallintapalvelut ja taajuuteen vaikuttamattomat lisäpalvelut, ei kuitenkaan siirtorajoitusten hallintaa;

27 c) *taajuuteen vaikuttamattomalla lisäpalvelulla* palvelua, jota kantaverkonhaltija tai jakeluverkonhaltija käyttää sähköverkon normaalin tilan säilyttävään jännitteen säätöön, nopeaan loisivirran syöttöön, inertiaan verkon vakautta varten paikallisesti, oikosulkuvirtaan, pimeäkäynnistysominaisuuteen ja saarekekäyttöominaisuuteen;

29) *omistussuhteessa olevalla yrityksellä* tietentyypisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direk-

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

tiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU 2 artiklan 12 alakohdassa määriteltyjä sidosyrityksiä ja samoille osakkeenomistajille kuuluvia yrityksiä;

30) *joustolla* verkkoon syötetyn sähköenergian tai kuorman muutosta vastauksena markkinasignaaleihin tai vastauksena joko yksin tai aggregoinnin välityksellä tehdyn tarjouksen hyväksymiseen, joka koskee verkkoon syötetyn tai sieltä otetun sähkömäärän muutosta ylös- tai alaspäin;

30 a) *kulutusjoustolla* loppukäyttäjän kuorman muutosta verrattuna tämän tavanomaisiin tai senhetkisiin kulutustapoihin vastauksena markkinasignaaleihin, aikasidonnaisiin sähköhintoihin tai kannustaviin maksuihin, tai vastauksena loppukäyttäjän joko yksin tai aggregoinnin välityksellä tekemän sellaisen tarjouksen hyväksymiseen, joka koskee kysynnän vähentämisen tai lisäämisen myymistä tiettyyn hintaan tietojen ilmoittamisesta energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 8 artiklan 2 ja 6 kohdan täytäntöönpanemiseksi annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1348/2014 2 artiklan 4 alakohdassa määritellyillä järjestäytyneillä markkinoilla;

30 b) *siirtorajoituksella* tilannetta, jossa kaikkia sähkömarkkinoiden osapuolten pyyntöjä, jotka koskevat kaupankäyntiä verkkoalueiden välillä, ei voida täyttää, koska ne vaikuttaisivat merkittävästi fyysisiin virtauksiin verkkoelementeissä, jotka eivät pysty välittämään kyseisiä virtauksia;

30 c) *kiinteällä verkkokomponentilla* verkkokomponenttia, joka on kanta- tai jakeluverkon yhtenäinen osa, energiavarasto mukaan lukien, ja jota käytetään ainoastaan kanta- tai jakeluverkon varman ja luotettavan toiminnan varmistamiseen ja jota ei käytetä valtakunnalliseen tasehallintaan eikä siirtorajoitusten hallintaan;

30 d) *latauspisteellä* rajapintaa, jolla voidaan ladata yksi sähköajoneuvo kerrallaan tai vaihtaa yhden sähköajoneuvon akku kerrallaan;

31) *energiatehokkuudella* suoritteen, palvelun, tavaran tai energian tuotoksen ja energiapanoksen välistä suhdetta;

---

32 a) *dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksella* sähköntoimittajan ja loppukäyttäjän välistä sähköntoimitussopimusta, joka seuraa spot-markkinoiden, vuorokausimarkkinat ja päivänsisäiset markkinat mukaan lukien, hintavaihteluja aikaväleillä, jotka vastaavat vähintään markkinoiden selvitysaikavälejä;

33) *sähköjohdannaisella* rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU liitteessä I olevan C osan 5, 6 tai 7 kohdassa määriteltyä rahoitusvälinettä, jonka kohde-etuus on sähkö;

---

36) *sähkömarkkinoilla* sähkön markkinoita, OTC-markkinoita ja sähköpörssijä, joilla käydään kauppaa sähköenergiasta, sähköntuotannon kapasiteetista, tasehallintapalveluista, lisäpalveluista tai fyysisesti selvitettävistä termiineistä kaikilla aikaväleillä;

37) *sähkömarkkinoiden osapuolella* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka sähkömarkkinoilla ostaa, myy tai tuottaa sähköä, harjoittaa aggregointia tai kulutusjoustoja tai tarjoaa energian varastointipalveluja taikka antaa mainittuun kaupankäyntiin liittyviä toimeksiantoja;

38) *vaihtomaksulla* sellaista maksua tai sakkoa taikka sopimuksen irtisanomismaksua sähköntoimittajan tai aggregointia harjoittavan sähkömarkkinoiden osapuolen vaihtamisen johdosta,

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

jonka sähköntoimittaja, aggregointia harjoittava osapuoli tai verkonhaltija voi veloittaa suoraan tai välillisesti asiakkailta;

39) *laskutustiedoilla* tietoja, jotka esitetään loppukäyttäjän laskussa, ei kuitenkaan maksukehotusta.

### 7 §

#### *Kantaverkonhaltijaa koskevat lisävaatimukset*

Hakijan, joka hakee kantaverkonhaltijan sähköverkkolupaa, on 6 §:ssä säädettyjen vaatimusten lisäksi omistettava Suomessa sijaitseva kantaverkko ja täytettävä 5 luvussa säädetty vaatimukset kantaverkonhaltijan riippumattomuudesta. Riippumattomuuden on oltava varmennettu 5 luvussa ja sähkön sisämarkkinoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943, jäljempänä *sähkökauppa-asetus*, 51 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

---

### 12 §

#### *Eräiden rajayhdysjohtojen vapauttaminen sähköverkkoluvasta*

Energiavirasto voi yksittäistapauksessa määräajaksi sallia sähköverkkotoiminnan harjoittamisen ilman sähköverkkolupaa, jos verkonhaltijalle on myönnetty sähkökauppa-asetuksen 63 artiklan mukainen poikkeuslupa. Vapautus voidaan myöntää enintään mainitun artiklan mukaisen poikkeusluvan voimassaoloajaksi. Vapautusta ei saa siirtää toiselle.

Vapautuksen saaneeseen verkonhaltijaan ei sovelleta tämän lain verkonhaltijaa koskevia säännöksiä. Energiavirasto voi kuitenkin luvanvaraisuudesta vapauttamista koskevassa päätöksessään asettaa ehtoja, jotka koskevat verkkoon pääsyä kysymyksessä olevassa rajayhdysjohdossa sekä käyttöturvallisuutta. Verkkoon pääsyä koskevat ehdot voivat liittyä:

- 1) siirtokapasiteetin jakamiseen;
- 2) ylikuormituksesta aiheutuvien tulojen jakamiseen;
- 3) rajayhdysjohdon käyttäjiltä perittäviin maksuihin.

### 20 §

#### *Liittämisvelvollisuus*

Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää sähköverkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat, voimalaitokset ja energiavarastot toiminta-alueellaan. Liittämistä koskevien ehtojen ja teknisten vaatimusten tulee olla avoimia, tasapuolisia sekä syrjimättömiä, ja niissä on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus.

---

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 20 a §

#### *Erityissäännökset voimalaitosten ja energiavarastojen liittamisestä kantaverkkoon ja suurjännitteiseen jakeluverkkoon*

Kantaverkonhaltija ja suurjännitteisen jakeluverkon haltija ei saa kieltäytyä liittämästä uutta voimalaitosta tai energiavarastoa vetoamalla käytettävissä olevassa verkon siirtokapasiteetissa myöhemmin mahdollisesti ilmeneviin rajoituksiin.

Kantaverkonhaltijan ja suurjännitteisen jakeluverkon haltijan voimalaitosten ja energiavarastojen liittämistä koskeissa ehdoissa voidaan liittymän toteuttamisen nopeuttamiseksi ja liitettävän yksikön taloudellisen tehokkuuden varmistamiseksi asettaa yleisestä liittämiskäytännöstä poikkeavia rajoituksia liittymispisteen taatulle teholle tai asettaa liittymälle toiminnallisia rajoituksia, jos liittymän toteuttaminen normaalissa aikataulussa ei ole mahdollista riittämättömän siirtokapasiteetin vuoksi tai heikentämättä verkon käyttövarmuutta. Rajoitusta ei kuitenkaan sovelleta, jos liittyjä huolehtii liittymän varmistamiseen liittyvistä kustannuksista, joiden ei voida katsoa kuuluvan 19 §:ssä säädetyn kehittämisvelvollisuuden piiriin.

### 21 a §

#### *Verkkoon pääsyn järjestäminen sähköjärjestelmässä*

Verkonhaltijan on järjestettävä edellytykset sille, että:

- 1) sähköverkkoon liitetyt sähkömarkkinoiden osapuolet voivat tosiasiallisesti osallistua sähkön tukku- ja vähittäismarkkinoille sekä tasehallintamarkkinoille;
- 2) verkon käyttäjä ja energiavaraston haltija voi sopia kaikista verkkopalveluista sen verkonhaltijan kanssa, jonka verkkoon on liittynyt.

Verkonhaltijan on osaltaan järjestettävä edellytykset sille, että verkon käyttäjä ja energiavaraston haltija saa asianomaiset siirto- ja jakelusopimukset tekemällä ja niihin liittyvät maksut suorittamalla oikeuden käyttää liittymispisteestään käsin koko maan sähköverkkoa ulkomaanyhteyksiä lukuun ottamatta.

### 21 b §

#### *Verkkoon pääsyn täytäntöönpano sähköverkossa*

Verkonhaltijan on toimitettava verkon käyttäjille, energiavaraston haltijoille ja asiakkaille tiedot, joita nämä tarvitsevat päästäkseen tehokkaasti verkkoon ja käyttääkseen sitä tehokkaasti.

Verkonhaltijan tulee tehdä verkon käyttäjälle, energiavaraston haltijalle ja asiakkaalle tämän pyynnöstä tarjous sähköverkkoon liittamisestä sekä sähkön siirto- ja jakelupalvelusta. Liittämistä koskevassa tarjouksessa on esitettävä liittämisen edellytyksenä olevat tekniset vaatimukset.

Jos verkonhaltija kieltäytyy liittamisestä taikka siirto- tai jakelupalvelusta, sen on annettava asianmukaiset ja merkitykselliset tiedot kieltäytymisensä syistä. Kieltäytymiseen on liitettävä tieto siitä, että verkon käyttäjällä, energiavaraston haltijalla ja asiakkaalla on halutessaan mahdollisuus saattaa asia Energiaviraston ratkaistavaksi riitojenratkaisumenettelyssä sekä Energiaviraston yhteystiedot.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 21 c §

#### *Vastuu varman, luotettavan ja tehokkaan sähköverkon käytöstä*

Verkonhaltijan on huolehdittava sähköverkkonsa varmasta, luotettavasta ja tehokkaasta käytöstä sekä siitä, että kaikki verkkonhaltijan sähköverkon varmaan, luotettavaan ja tehokkaaseen käyttöön tarvittavat lisäpalvelut sekä kulutusjouston ja energiavarastojen edellyttämät palvelut ovat saatavilla.

Verkonhaltijan on tehtävä yhteistyötä ja koordinoitava toimintaansa muiden verkkonhaltijoiden kanssa verkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön varmistamiseksi sekä resurssien hyödyntämiseksi parhaalla mahdollisella tavalla. Verkonhaltijan on huolehdittava riittävien tietojen toimittamisesta sähköverkkonsa kanssa yhteenliitettyjen muiden sähköverkkojen haltijoille, jotta yhteenliitetyn sähköverkon varma ja tehokas käyttö, koordinoitu kehittäminen ja yhteentoimivuus voidaan varmistaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteenliitetyn sähköverkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön, koordinoitun kehittämisen ja yhteentoimivuuden varmistamisen edellyttämästä verkkonhaltijoiden välisestä tiedonvaihdosta.

### 23 a §

#### *Sähköverkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön edellyttämien tuotteiden ja palvelujen hankinta*

Sähköverkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön edellyttämien tuotteiden ja palvelujen hankintaehtojen on oltava puolueettomia, avoimia ja syrjimättömiä sekä yhteensopivia muiden verkkonhaltijoiden vastaavien ehtojen kanssa. Ehdoissa on varmistettava, että kaikilla vaatimukset täyttävillä verkon käyttäjillä ja sähkömarkkinoiden osapuolilla on mahdollisuus tarjota palveluitaan verkkonhaltijoille. Ehtojen on lisäksi täytettävä kansallisten standardituotteiden asettamat vaatimukset, jos sähköverkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön edellyttämien tuotteiden ja palvelujen hankintaa varten on määritelty sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 6 c §:ssä tarkoitettuja kansallisia standardituotteita. Ehdot on valmisteltava koordinoitusti järjestelmävastaavan **kanta** verkkonhaltijan ja muiden verkkonhaltijoiden kanssa ja niiden valmistelussa on kuultava asiaankuuluvia verkon käyttäjiä ja sähkömarkkinoiden osapuolia.

Verkonhaltijan on hankittava sähköverkkoaan varten tarvittavat taajuuteen vaikuttamattomat lisäpalvelut kiinteitä verkkokomponentteja lukuun ottamatta avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti. Energiavirasto voi hakemuksesta myöntää verkkonhaltijalle määräajaksi poikkeuksen hankintavelvollisuudesta, jos taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen markkinapohjainen hankinta ei ole verkkonhaltijalle taloudellisesti tehokasta. **Poikkeus voidaan myöntää verkkonhaltijalle 5 vuodeksi kerrallaan.**

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 24b §

*Kulutusjousto, jousto ja kysynnänohjaustoimenpiteet verkkopalvelujen hinnoittelussa ja myyntiehtoissa*

Verkkopalvelujen hinnoittelussa ei saa olla ehtoja, jotka voivat estää verkonhaltijoita tai vähittäismyyjiä asettamasta sähkömarkkinoilla saataville järjestelmäpalveluja kulutusjoustoja ja kysynnänohjaustoimenpiteitä varten. Verkkopalvelujen hinnoittelussa on otettava huomioon kustannukset ja hyödyt, jotka aiheutuvat joustosta ja kysynnänohjaustoimenpiteistä.

Verkonhaltijan verkkopalvelujen myyntiehtojen on luotava edellytykset kulutusjouston osallistumiseen sähkömarkkinoille, jos osallistumisen järjestäminen on verkonhaltijan tehtävänä. Myyntiehtoissa on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus. Myyntiehtoissa ei saa olla ehtoja, jotka perusteetta estävät aggregaattorien tarjoaman kulutusjouston osallistumisen sähkömarkkinoille.

### 26 §

*Sähkötoimittajan ja itsenäisen aggregaattorin vaihtamiseen liittyvät verkonhaltijan suoritteet*

Verkonhaltija ei saa periä erillistä maksua sähkötoimittajan tai itsenäisen aggregaattorin vaihtamiseen liittyvistä suoritteistaan.

### 29 b §

*Verkonhaltijan oikeus harjoittaa energiavarastoliiketoimintaa*

Verkonhaltija ei saa harjoittaa energiavarastoliiketoimintaa.

Verkonhaltija saa 1 momentin estämättä omistaa, kehittää, hallinnoida ja käyttää energiavarastoja, jotka ovat verkonhaltijan kiinteitä verkkokomponentteja. Energiaviraston on verkonhaltijan hakemuksesta myönnettävä verkonhaltijalle lupa omistaa, kehittää, hallinnoida ja käyttää tällaisia energiavarastoja.

Energiavirasto voi myöntää verkonhaltijalle enintään viiden vuoden pituiseksi määräajaksi poikkeuslupan omistaa, kehittää, hallinnoida ja käyttää muita kuin 2 momentissa tarkoitettuja energiavarastoja, jos verkonhaltija tarvitsee tällaisia energiavarastoja täyttääkseen vastuunsa sähköverkkonsa varmasta, luotettavasta ja tehokkaasta käytöstä tai, jos kantaverkonhaltija tarvitsee tällaisten energiavarastojen tuottamia taajuuteen vaikuttamattomia lisäpalveluja täyttääkseen vastuunsa sähköverkkonsa varmasta, luotettavasta ja tehokkaasta käytöstä. Poikkeuslupa voidaan myöntää, jos:

1) verkonhaltija ei ole voinut hyväksyä verkonhaltijan järjestämässä avoimessa, läpinäkyvässä ja syrjimättömässä tarjouskilpailussa, jonka ehdot Energiavirasto on vahvistanut ennen tarjouskilpailun aloittamista, tällaisten energiavarastojen palvelujen tuottamisesta tehtyjä tarjouksia tai jos palvelujen tuottamisesta ei tarjouskilpailussa ole saatu kohtuullisiin kustannuksiin perustuvia ja oikea-aikaisia tarjouksia;

2) mainittuja energiavarastoja ei käytetä sähkön hankintaan tai toimitukseen sähkömarkkinoilla; ja



## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

3) poikkeus on tarpeen, jotta verkonhaltija voi huolehtia sähköverkkonsa varmasta, luotettavasta ja tehokkaasta käytöstä.

Energiaviraston on toteutettava 3 momentissa tarkoitettujen poikkeusluvan saaneen verkonhaltijan vastuualueella ennen poikkeusluvan päättymistä julkinen kuuleminen momentissa tarkoitettujen energiavarastojen palvelujen saatavuudesta sen selvittämiseksi, onko energiavarastojen palveluja riittävästi saatavilla ja onko muilla osapuolilla kiinnostusta investoida tällaisiin energiavarastoihin. Julkinen kuuleminen on toteutettava 3 momentin 1 kohdan mukaisesti järjestetyn tarjouskilpailun jälkeen. Jos tarjouskilpailu ja julkinen kuuleminen Energiaviraston arvion mukaan osoittavat, että muut osapuolet kykenevät tuottamaan 3 momentissa tarkoitettujen energiavarastojen palveluja vastuualueella kustannustehokkaasti, Energiaviraston tulee velvoittaa verkonhaltija luopumaan mainituista energiavarastoistaan asteittain 18 kuukauden kuluessa poikkeusluvan päättymisestä. Luopumismenettelyyn ja verkonhaltijalle energiavarastoistaan luopumisesta määrättävään korvaukseen sovelletaan, mitä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 24 §:ssä säädetään toimenpiteistä sähköverkkoluvan peruuttamisen johdosta.

Energiaviraston on ilmoitettava kantaverkonhaltijalle myönnetystä 2 momentissa tarkoitettusta luvasta ja 3 momentissa tarkoitettua poikkeusluvasta komissiolle ja Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastolle. Ilmoitukseen on sisällytettävä päätökseen vaikuttaneet merkitykselliset tiedot ja päätöksen perustelut.

Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettua tarjouskilpailun järjestämisestä.

### 30 §

*Kantaverkonhaltijan ja oikeudellisesti eriytetyn jakeluverkonhaltijan oikeus hankkia ja toimittaa sähköä*

Kantaverkonhaltija ja oikeudellisesti eriytettyä jakeluverkkotoimintaa harjoittava verkonhaltija voi hankkia ja toimittaa sähköä, jos toiminnan tarkoituksena on:

- 1) sähköverkon häviöenergian hankinta;
- 2) lisäpalvelujen hankinta;
- 3) järjestelmävastuuseen kuuluvien tehtävien hoitaminen;
- 4) siirtorajoitusten hallinta;
- 5) verkon rakentamista, käyttöä ja kunnossapitoa palvelevien siirrettävien varavoimakoneiden käyttö ja niillä tuotetun sähköön toimitus verkkoon;
- 6) omakäyttösähköön hankinta yhteisön toimitiloihin, sähköasemille tai linkkiasemiin taikka muihin näitä vastaaviin yhteisön kohteisiin;
- 7) jakeluverkonhaltijan sähköntoimitus lakiin perustuvan velvollisuuden nojalla loppukäyttäjälle tilanteessa, jossa vähittäismyyjän toimitus on keskeytynyt myyjästä aiheutuvasta syystä.

### 33 §

*Kantaverkonhaltijan riippumattomuuden varmentaminen*

Edellä 32 §:ssä tarkoitettu kantaverkonhaltijan riippumattomuus on varmennettava tämän pykälän ja sähkökauppa-asetuksen 51 artiklan mukaista menettelyä noudattaen. Varmentamismenettelyssä voidaan myöntää kantaverkonhaltijalle poikkeus 32 §:n 1 momentin vaatimuksista, jos

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

kantaverkko on kuulunut 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen ja on tehty järjestelyjä, jotka takaavat kantaverkonhaltijalle tehokkaamman riippumattomuuden kuin sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944, jäljempänä *sähkömarkkinadirektiivi*, VI luvun 3 jakson säännökset edellyttävät.

Kantaverkonhaltijan on ilmoitettava Energiavirastolle kaikista suunnitelluista liiketoimista ja muista sen organisaatioon tai päätöksentekoon vaikuttavista toimenpiteistä, jotka voivat edellyttää sen uudelleenarviointia, ovatko liiketoimet tai toimenpiteet 32 §:n vaatimusten mukaisia.

Energiaviraston on aloitettava varmennusmenettely:

- 1) kun kantaverkonhaltija tekee 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen;
- 2) omasta aloitteestaan, jos sen tiedossa on, että suunniteltu muutos kantaverkon omistajien tai kantaverkonhaltijan suhteen saattaa johtaa 32 §:n vastaiseen menettelyyn tai jos sillä on syytä epäillä, että tällainen menettely on saattanut tapahtua;
- 3) Euroopan komission perustellusta pyynnöstä.

Energiaviraston on tehtävä välipäätös kantaverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista koskevassa asiassa neljän kuukauden kuluessa kantaverkonhaltijan tekemän ilmoituksen tai Euroopan komission pyynnön saapumisesta. Välipäätös katsotaan tehdyksi, jos Energiavirasto ei ole antanut päätöstä tämän ajan kuluessa. Energiaviraston on ilmoitettava viipymättä välipäätöksensä Euroopan komissiolle varmentamisen saattamiseksi päätökseen sähkökauppa-asetuksen 51 artiklan mukaisessa menettelyssä. Energiaviraston on toimitettava ilmoituksen mukana Euroopan komissiolle asian käsittelyn kannalta merkitykselliset tiedot. Välipäätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

### 35 §

#### *Kantaverkonhaltijan riippumattomuuden varmentaminen kolmansista maista tulevan omistuksen osalta*

Kantaverkonhaltijan riippumattomuus on varmennettava tässä pykälässä säädetyn menettelyn mukaisesti 34 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa.

Energiaviraston on tehtävä välipäätös kantaverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista koskevassa asiassa neljän kuukauden kuluessa kantaverkonhaltijan tekemän ilmoituksen saapumisesta. Välipäätökseen ei saa hakea erikseen muutosta. Energiaviraston on ilmoitettava viipymättä välipäätöksensä ministeriölle ja Euroopan komissiolle sekä pyydettävä ministeriöltä 36 §:ssä tarkoitettu lausunto ja Euroopan komissiolta lausunto siitä, täyttääkö kantaverkonhaltija sähkömarkkinadirektiivin 43 artiklan vaatimukset. Energiaviraston on toimitettava ilmoituksen mukana ministeriölle ja Euroopan komissiolle asian käsittelyn kannalta merkitykselliset tiedot.

Energiaviraston on tehtävä kahden kuukauden kuluessa 2 momentissa ja 36 §:ssä tarkoitetuille Euroopan komission lausunnoille varattujen määräaikojen päättymisestä lopullinen päätöksensä kantaverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamisesta. Energiaviraston on lopullista päätöstä tehdessään otettava Euroopan komission lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon. Jos Euroopan komissio ei ole toimittanut lausuntoaan säädettyssä määräajassa, katsotaan, ettei sillä ole Energiaviraston välipäätöksen johdosta huomautettavaa.

Energiaviraston on annettava kielteinen ratkaisu kantaverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamiseen, jos:

- 1) ei ole osoitettu, että kantaverkonhaltija täyttää 32 §:n vaatimukset; tai

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

2) ministeriö on antanut Energiavirastolle 36 §:n mukaisesti lausunnon, jonka mukaan sille ei ole osoitettu, että varmennuksen myöntäminen ei vaaranna energian toimitusvarmuutta kansallisesti tai Euroopan unionissa.

Energiaviraston on liitettävä ministeriön ja Euroopan komission lausunnot lopulliseen päätökseensä.

### 39 a §

#### *Kantaverkonhaltijan harjoittamat muut liiketoiminnot*

Kantaverkonhaltija ei saa harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin kantaverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa. Tämän lisäksi kantaverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomais on myöntänyt kantaverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan muista kuin tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa säädettyistä tehtävistä sähköjärjestelmässä säädetään erikseen lailla.

### 42 a §

#### *Alueelliseen koordinoitikeskukseen liittyvät tehtävät*

Kantaverkonhaltijan tehtävänä on hoitaa alueelliseen koordinoitikeskukseen liittyvät kantaverkonhaltijan tehtävät, joista säädetään sähkökauppa-asetuksessa, sekä vastata alueellisten koordinoitikeskusten välisen yhteistyön ja koordinoinnin puitteiden hyväksymisestä.

Kantaverkonhaltija vastaa osuudestaan alueellisen koordinoitikeskuksen toimintaan liittyvistä kustannuksista. Kantaverkonhaltijalla on oikeus sisällyttää siirtomaksuunsa sille kuuluva osuus alueellisen koordinoitikeskuksen kohtuullisista ja asianmukaisista kustannuksista.

### 43 §

#### *Sähkön tuontia ja vientiä koskevat siirtomaksut*

Kantaverkonhaltijan on perittävä rajayhdysjohdon siirtomaksua verkkoonsa kolmansista maista tulevasta sähköntuonnista ja verkostaan kolmansiin maihin lähtevästä sähkönniennistä, jollei Suomea sitovista kansainvälisistä velvoitteista tai kantaverkonhaltijan tekemistä, vastavuoroisiin sähköjärjestelmän toimintavarmuuteen ja tehokkuuteen sekä markkinaedellytyksiin perustuvista sopimuksista muuta johdu.

### 45 §

#### *Järjestelmävastuu*

Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa Suomen sähköjärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta siten, että sähköjärjestelmä toimii luotettavasti ja varmasti sekä huolehtii valtakunnalliseen tasehallintavastuuseen kuuluvista tehtävistä ja valtakunnallisesta tasesel-

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

vityksestä tarkoituksenmukaisella ja sähkömarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla (*järjestelmävastuu*). Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tulee ylläpitää ja kehittää järjestelmävastuun piiriin kuuluvia toimintojaan ja palveluitaan sekä ylläpitää, käyttää ja kehittää sähköverkkoaan ja muita järjestelmävastuun hoitamiseen tarvittavia laitteistojaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin siten, että sähköjärjestelmä ja järjestelmävastuun piiriin kuuluvat palvelut toimivat luotettavasti, varmasti ja tehokkaasti ja että edellytykset tehokkaasti toimiville kansallisille ja alueellisille sähkömarkkinoille sekä Euroopan unionin sähkön sisämarkkinoille voidaan turvata. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on tehtäviään hoitaessaan otettava huomioon alueellisten koordinoitikeskusten koordinoitujen toimet ja suositukset siten kuin sähkökauppa-asetuksessa säädetään.

Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija voi asettaa järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ehtoja voimalaitosten, energiavarastojen ja kuormien sekä sähköverkkojen liittämislle sähköjärjestelmään sekä sähköjärjestelmän ja siihen liitettyjen voimalaitosten, energiavarastojen, kuormien ja sähköverkkojen käyttämiselle. Ehtoja voidaan soveltaa yksittäistapauksissa sen jälkeen, kun Energiavirasto on ne vahvistanut sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n mukaisesti. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla on kestoaltaan rajoitetuksi ajaksi oikeus rajoittaa sähkön siirtoa tai keskeyttää se kokonaan, kun se on välttämätöntä sähköjärjestelmässä ilmenevien häiriöiden poistamiseksi tai niiden hallitsemiseksi. Järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla on oikeus sähköjärjestelmän käyttövarmuuden ollessa uhattuna ohjata sähköjärjestelmään liitettyä sähkön käyttöä, tuotantoa, tuontia ja vientiä ottamalla huomioon yhteiskunnan yleiset elintärkeät tarpeet, mahdolliset viranomaismääräykset, voimassa olevat tehopulan hallintaa ja häiriöiden selvittämistä koskevat suunnitelmat ja velvoitteet sekä vallitsevat olosuhteet. Rajoitusta tai ohjaustoimenpidettä saa kussakin tapauksessa pitää voimassa niin kauan kuin se on välttämätöntä sähköjärjestelmän palauttamiseksi normaalitilaan.

Tarkempia säännöksiä järjestelmävastuun toteuttamistavasta ja sisällöstä voidaan antaa ministeriön asetuksella.

### 46 §

#### *Valtakunnallinen tasehallintavastuu*

Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa koko ajan käynnissä olevasta sähköntuotannon ja -kulutuksen välisen hetkellisen tasapainon ylläpitämisestä vastuualueellaan (*valtakunnallinen tasehallintavastuu*). Valtakunnalliseen tasehallintavastuuseen sisältyvät kaikki sen hoitamisen edellyttämät toimenpiteet ja resurssit, jotka on toteutettava tai joiden käytettävyys on varmistettava kunkin taseselvitysjakson ajaksi.

Valtakunnallisen tasehallintavastuun hoitamiseen tarvittavan tasesähkön ja tasehallintakapasiteetin hankinta- ja kauppaehtojen on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä sähkömarkkinoiden osapuolille, niiden on perustuttava markkinapohjaisiin menettelyihin, eikä niissä saa olla perusteettomia tai sähkökaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Ehdoissa on kuitenkin otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuudesta ja tehokkuudesta johtuvat vaatimukset. Ehtojen on lisäksi tarjottava verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja oton tasapainottamiseksi ja luotava edellytykset kulutusjouston, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan sähkön

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

tuottajien, energiavarastojen haltijoiden ja aggregaattorien osallistumiseen tasehallintamarkkinoille.

### 52 a §

#### *Joustopalvelujen käyttö jakeluverkossa*

Jakeluverkonhaltijan on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä joustopalveluja jakeluverkon käytön ja kehittämisen tehostamiseksi sekä siirtorajoitusten hallitsemiseksi vastuualueellaan tai vastuualueensa rajojen yli tapahtuvissa siirroissa. Jakeluverkonhaltijan on hankittava joustopalvelut avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti. Joustopalvelujen hankintaehdojen on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä joustopalvelujen tuottajille eikä niissä saa olla perusteettomia tai kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Joustopalvelujen hankintaehdojen on edistettävä energiatehokkuustoimenpiteiden toteuttamista ja kustannustehokkuutta. Ehdot on julkaistava.

Jakeluverkonhaltijan tulee julkaista riittävät tiedot jouston tarpeesta sekä hankitusta ja aktivoidusta joustokapasiteetin määrästä.

Energiavirasto voi hakemuksesta myöntää jakeluverkonhaltijalle poikkeuksen 1 momentissa tarkoitetusta hankintavelvollisuudesta, mikäli joustopalvelujen markkinapohjainen hankinta ei ole taloudellisesti tehokasta, tai jos se johtaisi vakaviin markkinoiden vääristymiin tai lisäisi siirtorajoituksia.

### 53 a §

#### *Pienimuotoisen sähköntuotannon ja tehokkaan yhteistuotannon liittäminen jakeluverkkoon*

Jakeluverkonhaltijalla on oltava yleiset ja helposti sovellettavissa olevat menettelytavat pienimuotoisen sähköntuotannon ja energiatehokkuuslain (1429/2014) 3 §:n 19 kohdassa tarkoitetun tehokkaan yhteistuotannon jakeluverkkoon liittämistä varten.

Jakeluverkonhaltijalla on oltava jakeluverkkoon liittämistä koskeva yksinkertainen ilmoitusmenettely, jonka mukaisesti voimalaitokset tai itse tuotettua uusiutuvaa energiaa käyttävien lopukäyttäjien ja demonstraatiohankkeiden yhdistetyt tuotantoyksiköt, joiden sähköntuotantokapasiteetti on enintään 10,8 kilowattia, liitetään jakeluverkkoon näiden tehtyä ilmoituksen jakeluverkonhaltijalle. Jakeluverkonhaltija voi kuukauden kuluessa ilmoituksesta evätä pyydetyn liittämisen tai ehdottaa vaihtoehtoista liittymispistettä perustelluista turvallisuussyistä tai järjestelmän komponenttien teknisen yhteensopimattomuuden perusteella. Voimalaitos tai yhdistetty tuotantoyksikkö voidaan liittää jakeluverkkoon, jos jakeluverkonhaltija tekee myönteisen päätöksen liittamisestä tai jos tämä ei tee päätöstä liittamisestä kuukauden kuluessa ilmoituksesta.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 56 a §

*Jakeluverkonhaltijan verkon varmaan, luotettavaan ja tehokkaaseen käyttöön liittyvien palvelujen hankintaan liittyvät maksut*

Jos jakeluverkonhaltijan verkon varmaan, luotettavaan ja tehokkaaseen käyttöön liittyvien palvelujen hankintaan liittyy jakeluverkonhaltijan perimiä maksuja, tulee maksujen heijastaa niistä jakeluverkonhaltijalle aiheutuvia kustannuksia.

### 61 a §

*Jakeluverkonhaltijan harjoittamat muut liiketoiminnot*

Jakeluverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkoissa, jos toimivaltainen viranomais on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan.

Jakeluverkonhaltija ei saa harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoimintaa. Jakeluverkonhaltija voi kuitenkin ylläpitää omaan käyttöönsä varattuja sähköajoneuvojen latauspisteitä.

Energiavirasto voi myöntää jakeluverkonhaltijalle luvan harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa, jos liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää tämän lain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa.

### 62 §

*Suljettua jakeluverkkoa koskevat erityissäännökset*

Suljettuun jakeluverkkoon ja suljetun jakeluverkonhaltijaan ei sovelleta 23, 23 a eikä 26 a §:ää, 27 §:n 3 momenttia, 28, 29, 29 a, 29 b, 50–52, 52 a, 53, 53 a, 54–56, 56 a, 58 eikä 59 §:ää ja 61 a §:än 2 momenttia.

Edellä 24 a ja 24 b §:ää ja 27 §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan suljetun jakeluverkon haltijaan vain, jos Energiavirasto on vahvistanut sille sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 11 §:ssä tarkoitetut ehdot ja menetelmät.

III OSA

SÄHKÖNTUOTANTO, KULUTUSJOUSTO, SÄHKÖNTOIMITUS JA AGGREGOINTI

7 luku

**Sähköntuotanto ja kulutusjousto**

65 a §

*Kulutusjouston osallistuminen järjestäytyneelle markkinapaikalle*

Loppukäyttäjällä on oikeus tarjota järjestäytyneellä markkinapaikalla kulutusjoustoja joko itsenäisesti tai aggregaattorin välityksellä. Markkinapaikan ylläpitäjä ei saa asettaa kulutusjouston järjestäytyneelle markkinapaikalle pääsulle ehtoja, jotka perusteettomasti syrjivät kulutusjoustoja sähköntuotantoon verrattuna.

Loppukäyttäjän on korvattava vuorokausimarkkinalla, päivän sisäisellä markkinalla tai tasehallintamarkkinalla itsenäisesti toteuttamansa kulutusjouston aktivoinnin aikana aiheutuneet kustannukset avoimelle toimittajalleen tai tasevastaavalleen. Loppukäyttäjän itsenäisesti aktivoiman kulutusjouston aiheuttama tasepoikkeama on oikaistava loppukäyttäjän avoimen toimittajan tai tasevastaavan sähkötaseessa.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tehtävänä on määrittää 2 momentissa tarkoitetun korvauksen laskentamenetelmä. Laskentamenetelmän tulee perustua loppukäyttäjän itsensä aktivoiman kulutusjouston energiavaikutukseen loppukäyttäjän avoimen toimittajan tai tämän tasevastavan sähkötaseeseen sekä viitehintaan, joka voi vaihdella markkinapaikoittain. Laskentamenetelmän on oltava sähkömarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolinen ja syrjimätön, eikä se saa estää loppukäyttäjän itsensä tarjoaman kulutusjouston mahdollisuutta osallistua 2 momentissa tarkoitetuille markkinoille.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun korvauksen laskentamenetelmän vahvistamisesta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on ennen laskentamenetelmän toimittamista vahvistettavaksi kuultava asiaankuuluvia verkon käyttäjiä ja sähkömarkkinoiden osapuolia. Vahvistettu laskentamenetelmä on julkaisettava.

Tarkempia säännöksiä loppukäyttäjän itsenäisesti tarjoaman kulutusjouston todentamisesta ja kulutusjouston huomioimisesta taseselvityksessä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Säännökset voivat koskea:

- 1) aktivoidun kulutusjouston määrän todentamista;
- 2) perusuran tai perusurien määrittämistä;
- 3) kulutusjouston huomioimista taseselvityksessä;
- 4) sähkötaseiden oikaisua;
- 5) taloudellisen korvauksen maksamista.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 67 §

#### *Toimitusvelvollisuus*

Vähittäismyyjän, jolla on toimitusvelvollisuus, on tarjottava toimitusvelvollisuuden piirissä oleville kuluttajille ja muille loppukäyttäjille näiden tarpeisiin sopivia erilaisia sähkönmyyntisopimuksia. Tarjottavat sähkönmyyntisopimukset eivät saa olla yksinomaan dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksia ja muuhun muuttuvaan suureeseen perustuvia sähkönmyyntisopimuksia. Vähittäismyyjällä, ~~jolla on toimitusvelvollisuus~~, on oltava julkiset vähittäismyyntiehdot ja -hinnat tai, jos kysymyksessä on dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimus tai muu muuttuvaan suureeseen perustuva sähkönmyyntisopimus, hinnanmääräytymisperusteet toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille. Niissä ei saa olla kohtuuttomia, syrjiviä tai sähkökaupan kilpailua rajoittavia ehtoja. Vähittäismyyntihinnat tai hinnanmääräytymisperusteet on esitettävä helposti ja selkeästi verrattavalla tavalla.

Energiavirasto voi määrätä tässä pykälässä tarkoitetun vähittäismyyjän toimittamaan sähköä 2 momentissa tarkoitetuilla ehdoilla toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille.

### 68 §

#### *Toimitusvelvollisen vähittäismyyjän ilmoitukset Energiavirastolle*

Edellä 67 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyjän, ~~jolla on huomattava markkinavoima~~, tulee toimittaa 67 §:n 2 momentissa tarkoitetut myyntiehdot ja -hinnat tai, jos kysymyksessä on dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimus tai muu muuttuvaan suureeseen perustuva sähkönmyyntisopimus, hinnanmääräytymisperusteet Energiavirastolle ennen niiden käyttöönottoa.

Energiavirasto voi antaa tarkemmat määräykset, mitä myyntiehtoihin ja -hintoihin tai hinnanmääräytymisperusteisiin liittyviä tietoja sille tulee toimittaa, miten tiedot tulee eritellä sekä miten tiedot tulee toimittaa.

### 68 a §

#### *Vähittäismyyjän velvollisuus tarjota dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksia*

Vähittäismyyjän, joka toimittaa sähköä yli 200 000 loppukäyttäjälle, on tarjottava dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksia loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on liitetty jakeluverkkoon ja on varustettu dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksen edellyttämän mittaustarkkuuden täyttävällä mittauslaitteistolla. Lisäksi 67 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyjän on tarjottava jakeluverkonhaltijan vastuualueella dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksia loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on liitetty kyseiseen jakeluverkkoon ja on varustettu dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksen edellyttämän mittaustarkkuuden täyttävällä mittauslaitteistolla.



## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 10 a luku

#### Aggregointi

##### 72 a §

#### *Itsenäisen aggregaattorin aktivoimasta kulutusjoustopaasta aiheutuvien kustannusten korvaaminen*

Itsenäinen aggregaattorin on korvattava vuorokausimarkkinalla, päivän sisäisellä markkinalla tai tasehallintamarkkinalla toteuttamansa kulutusjoustopaon aktivoiminnan aikana aiheutuneet kustannukset asiakkaansa avoimelle toimittajalle tai tämän tasevastaavalle. Korvauksessa voidaan ottaa huomioon myös itsenäisistä aggregaattoreista aiheutuvat hyödyt muille sähkömarkkinoiden osapuolille. Korvaus hyödyistä ei saa kuitenkaan ylittää itsenäisen aggregaattorin aktivoiman kulutusjoustopaon aikana asiakkaan avoimelle toimittajalle tai tasevastaavalle aiheutuneita kustannuksia. Kulutusjoustopaon aktivoiminnasta aiheutunut tasepoikkeama on lisäksi oikaistava asiakkaan avoimen toimittajan tai tasevastaavan sähkötaseessa.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tehtävänä on määrittää 1 momentissa tarkoitettua korvauksen laskentamenetelmä. Laskentamenetelmän tulee perustua itsenäisen aggregaattorin tarjoamien aggregointipalvelujen energiavaikutukseen asiakkaan avoimen toimittajan tai tasevastaavan sähkötaseeseen sekä viitehintaan, joka voi vaihdella markkinapaikoittain. Laskentamenetelmän on oltava sähkömarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolinen ja syrjimätön, eikä se saa estää itsenäisen aggregaattorin tarjoaman kulutusjoustopaon mahdollisuutta osallistua 1 momentissa tarkoitetuille markkinoille.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua korvauksen laskentamenetelmän vahvistamisesta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on ennen laskentamenetelmän toimittamista vahvistettavaksi kuultava asiaankuuluvia verkon käyttäjiä ja sähkömarkkinoiden osapuolia. Vahvistettu laskentamenetelmä on julkaisutava.

Tarkempia säännöksiä itsenäisen aggregaattorin tarjoaman kulutusjoustopaon todentamisesta, kulutusjoustopaon huomioimisesta taseselvityksessä ja kulutusjoustopaon liittyvän taloudellisen korvauksen maksamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Säännökset voivat koskea:

- 1) aktivoidun kulutusjoustopaon määrän todentamista;
- 2) perusuran tai perusurien määrittämistä;
- 3) kulutusjoustopaon huomioimista taseselvityksessä;
- 4) sähkötaseiden oikaisua;
- 5) taloudellisen korvauksen maksamista.

##### 72 b §

#### *Aggregointisopimukseen liittyvät velvollisuudet*

Loppukäyttäjän aggregointisopimuksen tekeminen ei edellytä tämän verkonhaltijan tai sähköntoimittajan suostumusta.

Sähköntoimittaja ei saa asettaa loppukäyttäjille perusteettomia tai syrjiviä ehtoja tai maksuja, jotka rajoittavat aggregointisopimuksen tekemistä itsenäisen aggregaattorin kanssa.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 74 a §

#### *Sähkötoimittajan ja itsenäisen aggregaattorin vaihtaminen*

Verkonhaltijan, sähkötoimittajan ja itsenäisen aggregaattorin tehtävänä on toteuttaa niiden vastuulla olevat sähkötoimittajan tai itsenäisen aggregaattorin vaihtamiseen liittyvän markkinaprosessin mukaiset toimenpiteet viipymättä, kun asiakas pyytää sopimusehtojen mukaisesti sähkötoimittajan tai itsenäisen aggregaattorin vaihtamista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset sähkötoimittajan ja itsenäisen aggregaattorin vaihtamiseen liittyvästä markkinaprosessista ja siinä noudatettavista määräajoista.

### 75 e §

#### *Loppukäyttäjän ja sähköntuottajan oikeus itseään koskevan tiedon hyödyntämiseen*

Verkonhaltijan on luovutettava loppukäyttäjälle ja sähköntuottajalle tai näiden nimeämälle taholle jäljennös loppukäyttäjän tai sähköntuottajan omaa sähkönkäyttöä ja sähköntuotantoa koskevista mittaus- ja kulutustiedoista, jotka verkkohaltija on kerännyt sähkönkäyttöpaikan mittauslaitteistosta. Loppukäyttäjälle, jolle on asennettu etäluettava mittauslaitteisto, tai tämän nimeämälle taholle on lisäksi luovutettava loppukäyttäjän pyynnöstä tämän aiempaa sähkönkulutusta eri ajanjaksoilla kuvaavia tietoja, jotka mahdollistavat loppukäyttäjän sähkönkäyttöä koskevien yksityiskohtaisten tarkasteluiden tekemisen. Tiedot on luovutettava koneluettavassa ja helposti muokattavassa vakiotietomuodossa sähkönkäyttöpaikka- tai mittauskohtaisesti.

Sähköalan yrityksen on luovutettava asiakkaanaan olevalle loppukäyttäjälle tai tämän nimeämälle taholle tiedot loppukäyttäjän sähkösopimuksesta sekä muut tätä koskevat tiedot, joita loppukäyttäjä tarvitsee sähkötoimittajan tai aggregaattorin vaihtamiseen, kulutusjoustoan ja muihin sähköalan yritysten palveluihin.

Sähkötoimittajan ja itsenäisen aggregaattorin on pyydettäessä luovutettava asiakkaanaan olevalle loppukäyttäjälle tai tämän nimeämälle taholle loppukäyttäjän pyynnöstä jäljennös tiedoista, jotka koskevat sähkötoimittajan tai itsenäisen aggregaattorin loppukäyttäjän kuormalla toteuttamaa kulutusjoustoaa.

Edellä 1–3 momentissa tarkoitetut tiedot on luovutettava loppukäyttäjälle ilman erillistä korvausta. Vähittäismyyjä ja jakeluverkonhaltija voivat osoittaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen luovuttajaksi.

Energiavirasto voi antaa 1–3 momentissa tarkoitettujen tietojen osalta tarkempia määräyksiä:

- 1) muodosta, jossa tiedot on luovutettava;
- 2) aiempaa sähkönkulutusta ja toteutettua kulutusjoustoaa koskevien tietojen erittelystä;
- 3) tietojen luovuttamisessa noudatettavasta menettelystä.

V OSA

SÄHKÖSOPIMUKSET

84 §

*Luvun soveltamisala ja määritelmät*

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan liittymissopimukseen, sähköverkkosopimukseen, sähkömyyntisopimukseen, dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimukseen ja aggregointisopimukseen. Sähköverkkosopimukseen ja sähkömyyntisopimukseen luvun säännöksiä sovelletaan kuitenkin vain, jos sopimuksen osapuolena oleva loppukäyttäjä ostaa sähköä vähittäismyyjältä pääasiassa omaan käyttöönsä. Vähittäismyyjää koskevia säännöksiä sovelletaan myös sähköntoimittajaan, joka toimittaa sähköä loppukäyttäjille kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäisen sähköverkon kautta. Dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimukseen sekä aggregointisopimukseen ja aggregaattoriin sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään sähkömyyntisopimuksesta tai vähittäismyyjästä, ellei erikseen toisin säädetä.

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *liittymissopimuksella* jakeluverkonhaltijan ja sähkönkäyttöpaikan omistajan tai haltijan (*liittyjä*) välistä sopimusta sähkönkäyttöpaikan liittämisestä nimellisjännitteeltään enintään 20 kilovoltin jakeluverkkoon; jos liittymissopimus siirretään, siirronsajaan sovelletaan, mitä liittyjästä säädetään;

2) *sähköverkkosopimuksella* jakeluverkonhaltijan ja loppukäyttäjän välistä sopimusta, joka koskee sähkönjakelua jakeluverkon kautta, ja muuta siihen liittyvää verkkopalvelua;

3) *sähkömyyntisopimuksella* vähittäismyyjän ja loppukäyttäjän välistä sopimusta sähköntoimituksesta loppukäyttäjälle;

4) *aggregointisopimuksella* aggregaattorin ja loppukäyttäjän välistä sopimusta sähkönkäyttöpaikan kulutusjouston hyödyntämisestä aggregoimalla.

86 §

*Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot*

Jakeluverkonhaltijan on annettava ennen liittymissopimuksen tekemistä liittyjälle ja ennen sähköverkkosopimuksen tekemistä loppukäyttäjälle tiedot sopimukseen sovellettavista keskeisistä ehdoista sekä tarjolla olevista sopimuksen sisältöä koskevista vaihtoehtoista, kuten hinnoitteluvaihtoehtoista. Vähittäismyyjän on annettava ennen sähkömyyntisopimuksen ja aggregaattorin ennen aggregointisopimuksen tekemistä vastaavat tiedot loppukäyttäjälle.

Liittyjälle ja loppukäyttäjälle on annettava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) palveluntarjoajan nimi ja yhteystiedot;
- 2) tarjottu suoritus tai palvelu ja sen laatu sekä liittymissopimuksen kysymyksessä ollessa liittymän toimitusaika;
- 3) sopimuksen mukaiseen suoritukseen tai palveluun liittyvät mahdolliset ylläpitopalvelut;

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

4) menetelmät, joiden kautta liittyjä tai loppukäyttäjä saa tietoja sopimukseen tai siihen liittyviin ylläpitopalveluihin sovellettavista maksuista;

5) sopimuksen voimassaoloaika sekä sopimuksen uusimiseen ja päättämiseen sovellettavat ehdot;

6) sovellettavat vahingonkorvaukset ja muut hyvitykset, jos suorituksen tai palvelun laatu ei vastaa sovittua;

7) tiedot käytettävissä olevista valitusmenettelyistä ja riitojenratkaisumenettelyistä sekä niiden vireillepanosta;

8) tiedot kuluttajalle kuuluvista oikeuksista, jotka esitetään laskuissa taikka sähköalan yrityksen internetsivulla.

Vähittäismyyjän on annettava dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimusta tarjotessaan loppukäyttäjälle tiedot tällaisen sopimuksen tarjoamista mahdollisuuksista, kustannuksista ja riskeistä sekä sopimuksen edellytyksenä olevista vaatimuksista mittauslaitteistolle.

Edellä 2 momentissa tarkoitettut tiedot on kirjattava sovitussa muodossaan sopimukseen tai vahvistusilmoitukseen. Loppukäyttäjän sopimukseen tai tälle lähetettävään vahvistusilmoitukseen on lisäksi sisällytettävä yhteenveto keskeisistä sopimusehdoista näkyvästi ja ytimekkäällä ja yksinkertaisella kielellä.

Tämän pykälän säännöksistä ei saa poiketa loppukäyttäjää koskevan sopimuksen osalta.

### 87 §

#### *Sopimuksen tekeminen*

---

Dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksen solmiminen edellyttää loppukäyttäjän nimenomaista tahdonilmaisua. Vähittäismyyjä ei saa vedota ehtoon, joka ei perustu loppukäyttäjän nimenomaiseen tahdonilmaisuun.

### 93 §

#### *Sopimusehtojen muuttaminen*

---

Jakeluverkonhaltijan ja vähittäismyyjän on lähetettävä sopijapuolelleen ilmoitus siitä, miten ja mistä ajankohdasta hinnat tai muut sopimusehdot muuttuvat ja mikä on muutoksen peruste. Vähittäismyyjän ilmoituksessa on mainittava, **onko loppukäyttäjällä oikeus irtisanoa sopimus. että loppukäyttäjällä on oikeus irtisanoa sopimus, jos tämä ei hyväksy sopimusehtojen muutosta. Jos perusteena on muu syy kuin lainsäädännön muutos tai viranomaisen päätös, sopimusehtojen muutos saa tulla voimaan kuluttajan osalta aikaisintaan kuukauden ja muun loppukäyttäjän osalta aikaisintaan kahden viikon kuluttua ilmoituksen lähettämisestä. Tämän momentin säännöksistä ei saa poiketa loppukäyttäjän vahingoksi.**

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 102 §

#### *Sähkönjakelun keskeyttäminen vähittäismyyjästä johtuvasta syystä*

Jakeluverkonhaltija ei saa keskeyttää sähkönjakelua vähittäismyyjästä johtuvasta syystä, ennen kuin jakeluverkonhaltija on ilmoittanut loppukäyttäjälle sähkönjakelun keskeyttämisestä ja sen syystä. Jakeluverkonhaltijan on huolehdittava siitä, että jakeluverkkoon liitetyle **kuluttajalle** toimitetaan sähköä vähintään kolmen viikon ajan vähittäismyyjän toimituksen päättymisestä ja ilmoituksen lähettämisestä. Jos **kuluttaja** ei ole tässä ajassa solminut uutta sähkönmyyntisopimusta, jakeluverkonhaltijan on huolehdittava toimituksesta siihen asti, kunnes Energiavirasto on päätöksellään siirtänyt loppukäyttäjän sähkötoimituksen 67 §:ssä tarkoitetun toimitusvelvollisen vähittäismyyjän vastuulle. Sähkötoimitukseen sovelletaan tällöin 67 §:n 2 momentissa tarkoitettuja ehtoja.

**Kuluttajan** on korvattava jakeluverkonhaltijalle sähkötoimituksesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset. Jos **kuluttaja** ja jakeluverkonhaltija eivät sovi korvauksesta, Energiavirasto määrää korvauksen suuruuden.

**Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön on luovutettava Energiavirastolle 1 momentissa tarkoitetun sopimusten siirron toteuttamiseksi välttämättömät tiedot.**

### 13 a luku

#### **Laskutus**

### 105 a §

#### *Sovelтамisala*

Tämän luvun laskutusta koskevia säännöksiä sovelletaan vähittäismyyjään, jakeluverkonhaltijaan ja aggregaattoriin, joka toimittaa sähköä tai tuottaa tämän lain mukaisia palveluita loppukäyttäjille.

### 105 b §

#### *Laskutusta koskevat yleiset vaatimukset*

Loppukäyttäjän laskun ja laskutustietojen on oltava täsmällisiä, helposti ymmärrettäviä, selkeitä, ytimekkäitä ja käyttäjäystävällisiä. Laskutustiedot on esitettävä tavalla, joka helpottaa loppukäyttäjän vertailumahdollisuuksia. Loppukäyttäjän on pyynnöstä saatava selkeä ja ymmärrettävä selvitys siitä, mistä tämän lasku muodostuu.

Loppukäyttäjän on saatava laskunsa ja laskutustietonsa maksutta.

Loppukäyttäjälle on tarjottava mahdollisuus saada laskunsa ja laskutustietonsa sähköisinä.

Jos loppukäyttäjän ja sähköalan yrityksen välisessä sopimuksessa on sovittu myöhemmin tietynä ajankohtana tapahtuvasta tuotteen tai hinnan muutoksesta tai alennuksesta, on muutos ja sen voimaantulon ajankohta ilmoitettava loppukäyttäjän laskussa.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 105 c §

#### *Laskutustiedot*

Loppukäyttäjän laskussa on selvästi erottuen esitettävä seuraavat laskutustiedot:

- 1) palvelutarjoajan nimi ja yhteystiedot, puhelinnumero ja sähköpostiosoite;
- 2) maksettava hinta;
- 3) laskun eräpäivä;
- 4) laskutuksen perusteena käytettävien mitattavien suureiden määrät tai, jos laskutuksen perusteena käytetään mitattavien suureiden perusteella muodostettavia yhdistettyjä suureita, tällaisten yhdistettyjen suureiden määrät laskutuskaudella;
- 5) erittely siitä, miten suorituksen tai palvelun hinta muodostuu;
- 6) suorituksen tai palvelun nimi;
- 7) loppukäyttäjän käyttöpaikkatunnus;
- 8) sopimuksen voimassaoloaika.

Loppukäyttäjän laskussa on eriteltävä toisistaan sähköenergian toimituksen osuus, verkkomaksun osuus sekä verojen, veronluonteisten maksujen ja muiden maksujen osuus. Erittelyssä on käytettävä maakaasun ja sähkön hintoja koskevista Euroopan tilastoista sekä direktiivin 2008/92/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/1952 vahvistettuja maksukomponenttien yhteisiä määritelmiä.

Jos laskutus koskee dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimusta tai muuta sähköpörssin hintaan perustuvaa sähkönmyyntisopimusta, 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu erittely suorituksen hinnan muodostumisesta voidaan ilmoittaa enintään kuukauden pituisen jakson sähkönkulutuksella painotettuna keskihintana. Loppukäyttäjälle on tällöin järjestettävä mahdollisuus tarkistaa laskutetun sähköenergian hinnan oikeellisuus sähköntoimittajan verkkosivuilla olevan asiakasportaalin kautta.

### 105 d §

#### *Sähkökäytön vertailutiedot*

Kun loppukäyttäjän lasku perustuu tosiasialliseen sähkönkulutukseen tai sähköalan yrityksen suorittamaan etäluentaan, laskussa tai sen liitteenä on asetettava loppukäyttäjän saataville seuraavat tiedot:

- 1) laskutusjakson ja loppukäyttäjän edeltävän vuoden saman ajanjakson sähkönkulutuksen vertailu graafisessa muodossa;
- 2) vertailu vastaavan loppukäyttäjryhmän keskimääräisen loppukäyttäjän kanssa;
- 3) energianeuvonnan yhteystiedot, mukaan lukien verkkosivujen osoite, joilta loppukäyttäjä voi saada tietoa energiaa käyttävien laitteiden energiatehokkuutta parantavista toimenpiteistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut vertailutiedot voidaan asettaa loppukäyttäjän saataville myös verkkosivuilla. Loppukäyttäjän laskussa on tällöin annettava ohjeet, joiden avulla loppukäyttäjä saa pääsyn vertailutietoihin.

Vähittäismyyjä ja jakeluverkonhaltija voivat osoittaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen luovuttajaksi.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 105 e §

#### *Muut laskulla annettavat tiedot*

Loppukäyttäjälle on annettava laskussa laskutustietojen lisäksi tiedot:

- 1) loppukäyttäjän käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä sekä riitojenratkaisuelinten yhteystiedot;
- 2) loppukäyttäjän sopimukseen liittyvästä mahdollisuudesta vaihtaa vähittäismyyjää ja sen vaikutuksista;
- 3) sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain ( / ) mukaisesta verkkosivustosta, jonka avulla loppukäyttäjät voivat vertailla vähittäismyyjien tarjoamia sähköntoimitussopimuksia;
- 4) keskitetyistä palvelupisteistä, joissa loppukäyttäjien saatavilla on tarvittavat tiedot heidän oikeuksistaan, voimassa olevasta lainsäädännöstä ja ristiriitatilanteissa käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä.

Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut tiedot voidaan asettaa loppukäyttäjän saataville myös verkkosivuilla. Loppukäyttäjän laskussa on tällöin annettava ohjeet, joiden avulla loppukäyttäjä saa pääsyn vertailutietoihin.

### 105 f §

#### *Energiaviraston norminantovaltuus*

Energiavirasto voi antaa 105 c–105 e §:ää täydentäviä tarkempia määräyksiä annettavien laskutus- ja vertailutietojen sekä muiden tietojen tietosisällöstä ja tietojen esitystavasta.

### 105 g §

#### *Vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan laskutuksen järjestäminen*

Vähittäismyyjän loppukäyttäjälle toimittama sähkö ja loppukäyttäjän jakelupalvelu on laskutettava tosiasiallisen mitatun määrän perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Muun kuin etäluettavan mittauslaitteiston osalta laskutus voi perustua loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan.

Vähittäismyyjän loppukäyttäjälle toimittaman sähkö ja loppukäyttäjän jakelupalvelun laskutus saa perustua loppukäyttäjän arvioituun todennäköiseen vuotuisen sähkönkulutukseen perustuviin tasasuuruuksiin maksueriin, jos tästä on sovittu loppukäyttäjän kanssa. Toimitettu sähkö tai jakelupalvelu on tällöin laskutettava vähintään neljä kertaa vuodessa siten, että vuotuinen kokonaislaskutus perustuu tosiasialliseen mitattuun määrään.

Laskutus saa perustua arvioituun laskutuksen perusteena olevaan mitattavaan suureeseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittauslaitteistoon eikä tämä ole ilmoittanut mittarilukemaa kysymyksessä olevalta laskutuskaudelta tai jos käyttöpaikkaa ei ole varustettu mittauslaitteistolla. Laskutus saa perustua arvioituun laskutuksen perusteena olevaan mitattavaan suureeseen myös, jos sähköä ei ole voitu mitata mittauslaitteiston vi-

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

kaantumisen vuoksi tai jos mittaustiedot eivät ole saatavilla etäluettavan mittauslaitteiston tiedonsiirtohäiriön vuoksi.

Vähittäismyyjän on toimitettava loppulasku loppukäyttäjälle kuuden viikon kuluessa siitä, kun sähkön toimitus loppukäyttäjälle on päättynyt.

### 105 h §

#### *Laskujen maksutavat*

Vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan on tarjottava loppukäyttäjille erilaisia maksutapoja laskujen maksamiseen sekä joustavia järjestelyjä varsinaista laskujen maksua varten. Tarjotuissa vaihtoehtoisissa ei saa olla perusteettomia eikä eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapojen ehdoissa voidaan huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta vähittäismyyjälle ja jakeluverkonhaltijalle aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot.

Vähittäismyyjä saa vaatia kuluttajalta laskun maksutapana ennakkomaksua vain kuluttajaan itseensä liittyvästä erittäin painavasta syystä. Vähittäismyyjä ei saa tarjota kuluttajille ennakkomaksujärjestelmää, joka saattaa ennakkomaksujärjestelmässä olevat kuluttajat perusteettomasti tai eri asiakasryhmiä syrjivällä tavalla epäedulliseen asemaan. Ennakkomaksujärjestelmän on heijastettava riittävästi kuluttajan arvioitua todennäköistä vuotuista sähkönkulutusta.

### 114 §

#### *Muutoksenhaku*

Muutoksenhausta Energiaviraston päätökseen, joka koskee tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamista tai Energiaviraston tämän lain nojalla tekemien päätösten noudattamista, säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa.

Energiaviraston 23 a, 26 a, 28, 29 b, 31, 52, 52 a, 55, 65, 67, 83 ja 102 §:n nojalla tekemään päätökseen sekä Energiaviraston päätökseen, jolla mainituissa pykälissä tarkoitettu asia on jätetty tutkimatta, saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

Energiaviraston tämän lain nojalla tekemään muuhun kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Ministeriön 14 §:n nojalla tekemään päätökseen ja markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

### 115 §

#### *Energiaviraston päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus*

Edellä 114 §:n 2 momentissa tarkoitettua Energiaviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei Energiavirasto tai hallintotuomioistuin toisin määrää.



## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 105 a–105 f § tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä kesäkuuta 2024. Ennen mainittujen pykälien voimaantuloa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita 57, 57 a, 69 ja 69 a §:ää.

Tämän lain 29 b §:n 4 momenttia ei sovelleta kantaverkonhaltijan sellaisten akkuvarastojen tavanomaiseen poistoaikaan, joita koskeva lopullinen investointipäätös on tehty ennen 1 päivää tammikuuta 2024, eikä jakeluverkonhaltijan sellaisten akkuvarastojen tavanomaiseen poistoaikaan, joita koskeva lopullinen investointipäätös on tehty ennen 4 päivää heinäkuuta 2019. Tässä momentissa tarkoitetun akkuvaraston tulee täyttää lisäksi seuraavat vaatimukset:

1) akkuvarasto liitetään tai on liitetty sähköverkkoon viimeistään kahden vuoden kuluessa mainitun määräajan jälkeen;

2) akkuvarasto on integroitu verkonhaltijan sähköverkkoon;

3) akkuvarastoa käytetään yksinomaan sähköverkon käyttövarmuuden viiveettömään reaktiiviseen palauttamiseen verkon vikatapahtuman seurauksena, jos tällainen palauttamistoimenpide alkaa välittömästi ja päättyy, kun tavanomaisen ajojärjestyksen muuttaminen voi ratkaista ongelman; ja

4) akkuvarastoa ei käytetä sähkön hankintaan tai toimitukseen sähkömarkkinoilla tai tasehallintaan.

Tämän lain 74 a §:n mukainen sähköntoimittajan vaihtamiseen liittyvän teknisen prosessin toteutus aika ei saa 1 päivästä tammikuuta 2026 alkaen ylittää 24 tuntia.

Tämän lain 87 §:n 4 momenttia ei sovelleta ennen lain voimaantuloa tehtyyn dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimukseen.

## 2.

### Laki

#### sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

#### 1 §

##### *Sähköntoimitussopimusten vertailuväline*

Energiaviraston tehtävänä on ylläpitää verkkosivustoa, jonka avulla loppuasiakkaat voivat vertailla vähittäismyyjien tarjoamia sähköntoimitussopimuksia, mukaan lukien dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimukset.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 2 §

#### *Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *loppuasiakkaalla* asiakasta, joka ostaa sähköä omaan käyttöönsä;
- 2) *vähittäismyyjällä* sähköntoimittajaa, joka toimittaa sähköä jakeluverkonhaltijan jakeluverkon kautta välittömästi loppuasiakkaille;
- 3) *sähköntoimitussopimuksella* vähittäismyyjän ja loppuasiakkaan välistä sopimusta sähköntoimituksesta loppuasiakkaalle;
- 4) *dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksella* vähittäismyyjän ja loppuasiakkaan välistä sähköntoimitussopimusta, joka seuraa spot-markkinoiden, vuorokausimarkkinat ja päivänsäiset markkinat mukaan lukien, hintavaihteluja aikaväleillä, jotka vastaavat vähintään markkinoiden selvitysaikavälejä.

### 3 §

#### *Vertailuvälinettä koskevat vaatimukset*

Vertailuvälineenä toimivan verkkosivuston on täytettävä ainakin seuraavat vaatimukset:

- 1) verkkosivuston on katettava tarjoukset sähköntoimitussopimuksista, joita vähittäismyyjät tarjoavat yleisesti kuluttajille ja muille loppuasiakkaille, joiden odotettu vuosikulutus on alle 100 000 kilowattituntia;
- 2) verkkosivuston on katettava kattavasti se osa sähkömarkkinoista, jolla 1 kohdassa tarkoitettut loppuasiakkaat toimivat;
- 3) verkkosivuston on oltava riippumaton ja sen on kohdeltava vähittäismyyjiä yhdenvertaisesti hakutuloksissa;
- 4) verkkosivuston on oltava maksuton kuluttajille ja loppuasiakkaille;
- 5) verkkosivuston on edistettävä vähittäismarkkinoiden tervettä ja toimivaa kilpailua sekä kuluttajansuojan korkeaa tasoa;
- 6) verkkosivustolla on asetettava selkeitä ja puolueettomia kriteereitä, joiden perusteella vertailu on määrä tehdä, mukaan lukien palvelut, ja julkistettava kyseiset kriteerit;
- 7) verkkosivustolla on annettava täsmällisiä ja ajantasaisia tietoja sekä ilmoitettava annettujen tietojen viimeisin päivitysajankohta;
- 8) verkkosivuston on tarjottava tehokas menettely julkaistujen virheellisten tietojen oikaisemiseen;
- 9) verkkosivuston on annettava hakutuloksissa tiedot tarjousten keskeisestä sisällöstä ja asiakkaiden kannalta keskeisistä ehdoista;
- 10) verkkosivustolla on ilmoitettava tiedot sen ylläpitäjästä ja siitä, miten verkkosivusto rahoitetaan.

Verkkosivustolla voidaan lisäksi antaa yleistä ja ajankohtaista tietoa sähkömarkkinoista ja vähittäismyyjistä sekä sähkömarkkinoita ja kuluttajansuojaa valvovista viranomaisista ja niiden vähittäismyyjiä koskevista valvontatoimenpiteistä.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tiedoista, joita verkkosivuston on annettava hakutuloksissa tarjousten keskeisestä sisällöstä ja asiakkaiden kannalta keskeisistä ehdoista.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 4 §

#### *Vähittäismyyjän velvollisuus rekisteröityä*

Vähittäismyyjän, joka haluaa julkaista vertailuvälineessä kuluttajille ja loppuasiakkaille, joiden odotettu vuosikulutus on alle 100 000 kilowattituntia markkinoimiaan sähkötoimitussopimuksia, on rekisteröidyttävä Energiavirastossa vertailuvälinettä varten. Rekisteröitymisilmoituksessa on annettava:

- 1) vähittäismyyjän yksilöimiseksi tarvittavat tiedot ja yhteystiedot;
- 2) selvitys siitä, että vähittäismyyjä on huolehtinut tasevastuun täyttämisestä sähkömarkkinalain (588/2013) 73 §:n mukaisesti;
- 3) selvitys siitä, että vähittäismyyjä on rekisteröitynyt sähkömarkkinalain 75 a §:n mukaisesti sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikössä vähittäismyyntin markkinaprosessien järjestämistä varten.

Rekisteröityminen on edellytyksenä vähittäismyyjän ilmoittamien sähkötoimitussopimusten julkaisemiselle vertailuvälineessä. Energiavirasto voi evätä rekisteröitymisen tai peruuttaa sen, jos vähittäismyyjä ei ole esittänyt 1 momentissa säädettyjä selvityksiä tai jos vähittäismyyjä ei enää täytä rekisteröitymisen edellytyksiä.

### 5 §

#### *Vähittäismyyjän ilmoitusvelvollisuus*

Vertailuvälineeseen rekisteröityneen vähittäismyyjän on ilmoitettava Energiavirastolle vähittäismyyntihinnat ja -ehdot **tai, jos kysymyksessä on dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimus tai muu muuttuvaan suureen perustuva sähkömyyntisopimus, hinnanmääräytymisperusteet**, joilla vähittäismyyjä myy tai tarjoaa yleisesti sähköä kuluttajille ja loppuasiakkaille, joiden odotettu vuosikulutus on alle 100 000 kilowattituntia. Ilmoituksessa ei saa olla kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettuja totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja, jotka ovat omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tai loppuasiakas tekee ostopäätöksen, jota hän ei ilman annettuja tietoja olisi tehnyt.

Energiavirasto voi antaa tarkemmat määräykset, mitä vähittäismyyntihintoihin ja -ehtoihin **tai hinnanmääräytymisperusteisiin** liittyviä tietoja sille tulee toimittaa, miten tiedot tulee eritellä sekä miten tiedot tulee toimittaa.

### 6 §

#### *Tietojen korjaaminen ja täydentäminen*

Vähittäismyyjän on viipymättä korjattava virheelliset tai täydennettävä puutteelliset tiedot, jotka se on 5 §:n mukaisesti ilmoittanut Energiavirastolle. Jos Energiavirasto havaitsee vähittäismyyjän ilmoittaneen sille virheellisiä tai puutteellisia tietoja, on viraston vaadittava vähittäismyyjää korjaamaan tiedot tai täydentämään niitä. Mikäli vähittäismyyjä ei ole korjannut tai täydentänyt tietoja Energiaviraston asettamassa määräajassa, voi Energiavirasto poistaa kyseiseen tarjoukseen liittyvät tiedot vertailuvälineestä. Energiaviraston on ilmoitettava tietojen poistamisesta vähittäismyyjälle.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

Vähittäismyyjä voi vaatia oikaisua Energiaviraston tekemään päätökseen poistaa tarjoukseen liittyvät tiedot vertailuvälineestä. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolain (434/2003) 7 a luvussa.

### 7 §

#### *Valvonta*

Energiaviraston tehtävänä on valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista. Valvonnasta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013).

### 8 §

#### *Määräaikainen julkaisukiello*

Energiavirasto voi päättää vähittäismyyjän tarjoamien sähköntoimitussopimusten julkaisukiellosta vertailuvälineessä määräajaksi, jonka pituus voi olla enintään kuusi kuukautta. Julkaisukiellon edellytyksenä on, että vähittäismyyjä on vertailuvälineeseen toistuvasti ilmoittanut tarjoamiaan sähköntoimitussopimuksia koskevia, 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuja totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja. Energiaviraston on ennen julkaisukiellon antamista varoitettava vähittäismyyjää, että sen toiminta voi johtaa julkaisukiellon antamiseen, mikäli vähittäismyyjä jatkaa määräaikaisen julkaisukiellon edellytyksenä olevaa toimintaansa.

Energiavirasto voi pyytää kuluttaja-asiamiehen lausunnon vähittäismyyjän toiminnasta ennen varoituksen tai julkaisukiellon antamista vähittäismyyjälle.

### 9 §

#### *Muutoksenhaku*

Energiaviraston 4, 6 ja 8 §:n nojalla tekemään päätökseen ja päätökseen, jolla mainituissa lainkohdissa tarkoitettu asia on jätetty tutkimatta, saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

Markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Muutoksenhausta sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

### 10 §

#### *Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan    päivänä    kuuta 20    .

3.

## Laki

### sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*kumotaan* sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 37 §, sellaisena kuin se on laeissa 589/2017 ja 848/2019,

*muutetaan* 3 §, 2 luvun otsikko, 6 §:n 3 ja 21 kohta, 8, 29, 36 ja 38 §, sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 3 ja 21 kohta laissa 1432/2014 sekä 36 § laissa 589/2017, sekä

*lisätään* 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 633/2020, uusi 3 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 633/2020, 6 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1432/2014 ja 589/2017, uusi 4 a, 4 b, 17 a ja 22—24 kohta, lakiin uusi 6 a—6 c ja 8 a §, 10 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 109/2019 ja 328/2020, uusi 6 a ja 6 b kohta sekä lakiin uusi 12 a §, seuraavasti:

#### 2 §

#### *Soveltamisala*

Tätä lakia sovelletaan niiden tehtävien hoitamiseen, jotka säädetään Energiaviraston tehtäviksi:

3 a) sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetussa laissa ( / );

#### 3 §

#### *Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *varmuudella* sähkön toimitus- ja hankintavarmuutta, maakaasun toimitusvarmuutta sekä teknistä turvallisuutta;

2) *uusiutuvilla energialähteillä* tuuli- ja aurinkoenergiaa sekä geotermistä energiaa, ympäristön energiaa, vuorovesi- ja aaltoenergiaa ja muuta valtamerienergiaa, vesivoimaa sekä biomassaa, kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvää kaasua ja biokaasua;

3) *hajautetulla tuotannolla* jakeluverkkoon kytkettyjä voimalaitoksia;

4) *muulla kuin kotitalousasiakkaalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ostaa sähköä tai maakaasua muuhun kuin kotitaloutensa käyttöön, sähkön tukkuasiakasta sekä sähköntuottajaa;

5) *vertikaalisesti integroituneella yrityksellä* sähkö- tai maakaasualan yritystä taikka sähkö- tai maakaasualan yritysten ryhmää, jossa samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä on oikeus käyttää, joko suoraan tai välillisesti, määräysvaltaa ja jossa yritys tai yritysten ryhmä harjoittaa aina-

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

kin joko sähkön siirtoa tai jakelua ja ainakin joko sähkön tuotantoa tai toimittamista taikka ainakin joko maakaasun siirtoa, jakelua, nesteyttämistä tai varastointia ja ainakin joko maakaasun tuotantoa tai toimittamista;

6) *kansalaisten energiayhteisöllä* oikeushenkilöä,

a) joka perustuu vapaaehtoiseen ja avoimeen osallistumiseen ja jossa tosiasiallista määräysvaltaa käyttävät jäsenet tai osakkaat, jotka ovat luonnollisia henkilöitä, paikallisviranomaisia, kuntia tai pieniä yrityksiä;

b) jonka ensisijainen tarkoitus on tuottaa rahallisen voiton sijaan ympäristöön, talouteen tai sosiaaliseen yhteisöön liittyviä hyötyjä jäsenilleen tai osakkailleen tai alueille, joilla energiayhteisö toimii; ja

c) joka voi harjoittaa uusiutuvista energialähteistä peräisin olevaa sähköntuotantoa tai muuta sähköntuotantoa, sähköntoimitusta, kulutusta, aggregointia, energian varastointia, energiatehokkuuspalveluja tai sähköajoneuvojen latauspalveluja tai voi tarjota muita energiapalveluja jäsenilleen tai osakkailleen;

7) *pienellä yrityksellä* yritystä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto ja/tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa;

8) *sopimuksen irtisanomismaksulla* maksua tai sakkoa, jonka sähköntoimittaja tai aggregointia harjoittava sähkömarkkinoiden osapuoli voi veloittaa asiakkailtaan sähköntoimitus- tai palvelusopimuksen irtisanomisesta.

Sähkömarkkinalain 3 §:ssä ja maakaasumarkkinalain 3 §:ssä säädetty määritelmät ovat voimassa myös tätä lakia sovellettaessa.

## 2 luku

### Energiaviraston tehtävät

#### 6 §

#### *Energiaviraston tehtävät kansallisena sääntelyviranomaisena*

Euroopan unionin sähkö- ja maakaasualaa koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena sääntelyviranomaisena toimiessaan Energiaviraston tehtävänä on erityisesti:

3) tehdä rajat ylittävissä asioissa yhteistyötä muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisten ja energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston kanssa ja osaltaan varmistaa yhteistyössä muiden kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa, että Sähkö-ENTSO ja EU DSO -elin noudattavat unionin lainsäädännöstä johtuvia velvollisuuksiaan;

4 a) vahvistaa tässä laissa säädetyn menettelyn mukaisesti sähköverkonhaltijoille sähköverkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön edellyttämien tuotteiden ja palvelujen hankintaehdot;

4 b) varmistaa, että kantaverkonhaltijat asettavat rajayhdysjohtokapasiteetin sähkökauppa-asetuksen mukaisesti mahdollisimman laajasti saataville;

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

17 a) seurata yhdessä muiden asianomaisten ETA-valtioiden sääntelyviranomaisten kanssa kansallisia, alueellisia ja eurooppalaisia resurssien riittävyysarviointeja;

21) edistää kysyntään liittyvien resurssien osallistumista tarjonnan ohella sähkö- ja maakaasumarkkinoille;

22) seurata itse tuotetun sähkön kulutukseen ja kansalaisten energiayhteisöihin kohdistuvien perusteettomien esteiden ja rajoitusten poistamista;

23) seurata dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimusten tarjontaa ja sen kehityssuuntaa sekä sopimusten vaikutuksia loppukäyttäjien sähkölaskuihin ja julkaista vuosittain tätä koskeva kertomus;

24) seurata sähköntoimitus- ja aggregointisopimusten irtisanomismaksujen hyväksyttävyyttä.

### 6 a §

#### *Energiaviraston tehtävät riitojenratkaisuviranomaisena*

Energiaviraston tehtävänä on toimia riitojenratkaisuviranomaisena yksittäisissä;

1) asioissa, jotka verkon käyttäjä, energiavaraston haltija tai asiakas on saattanut viraston käsiteltäväksi kantaverkonhaltijan tai jakeluverkonhaltijan evättyä häneltä pääsyn sähköverkkoon;

2) erimielisyyksissä aggregointia harjoittavien sähkömarkkinoiden osapuolten ja muiden sähkömarkkinoiden osapuolten välillä, mukaan lukien sähkötasepoikkeamia koskevat vastuukysymykset.

### 6 b §

#### *Alueelliseen koordinoitikeskukseen liittyvät Energiaviraston tehtävät*

Energiaviraston tehtävänä on tiiviissä yhteistyössä käyttöalueen muiden kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa:

1) hyväksyä sähkökauppa-asetuksen 35 artiklan 1 kohdan mukaisesti alueellisen koordinoitikeskuksen perustaminen ja sille yhteistyöhön perustuva päätöksentekomenettely;

2) hyväksyä alueellisen koordinoitikeskuksen toimintaan liittyvät kustannukset;

3) varmistaa, että alueellisella koordinaatiokeskuksella on käytössään riittävä henkilöstö sekä tekniset ja taloudelliset voimavarat, jotta se voi hoitaa tehtävänsä riippumattomasti ja puolueettomasti;

4) varmistaa, että alueellinen koordinoitikeskus täyttää unionin lainsäädännössä tai kansallisessa lainsäädännössä säädetyt velvoitteensa.

Energiaviraston tehtävänä on lisäksi tiiviissä yhteistyössä käyttöalueen muiden kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa:

1) seurata alueellisen koordinoitikeskuksen toiminnan laatua ja raportoida siitä energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastolle vuosittain;

2) ehdottaa tarvittaessa käyttöalueen jäsenvaltioille, että nämä antaisivat alueelliselle koordinoitikeskukselle lisätehtäviä tai -valtuuksia.

Energiavirastolla on toimivalta tehdä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen liittyviä päätöksiä yhteistyössä käyttöalueen muiden kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa. Sääntelyviranomaisten on tehtävä päätökset yksimielisesti. Jos sääntelyviranomaiset eivät tee yk-

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

simielistä päätöstä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa asiassa, noudatetaan yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklassa säädettyä menettelyä. Edellä 1 momenttiin perustuvat päätökset velvoittavat alueellista koordinoitikeskusta. Mainittujen päätösten täytäntöönpanosta vastaa sen jäsenvaltion kansallinen sääntelyviranomainen, jossa alueellisen koordinoitikeskuksen toimipaikka sijaitsee.

Muutoksenhakuun 1 momentissa tarkoitettusta päätöksestä, jonka käyttöalueen kansalliset sääntelyviranomaiset ovat yhdessä tehneet, sovelletaan sen jäsenvaltion lakia, jossa alueellisen koordinoitikeskuksen toimipaikka sijaitsee.

### 6 c §

#### *Energiaviraston tehtävät sähköverkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön edistämiseksi*

Energiavirasto voi vahvistaa sähköverkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön edellyttämien tuotteiden ja palvelujen hankintaa varten kansallisia standardituotteita ja niihin liittyviä teknisiä vaatimuksia, mikäli se arvioi kansallisten standardituotteiden edistävän sähköverkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön edellyttämien tuotteiden ja palvelujen markkinoiden kehittymistä. Kansalliset standardituotteet ja niihin liittyvät tekniset vaatimukset on määriteltävä avoimessa ja osallistavassa prosessissa yhteistyössä verkonhaltijoiden sekä asiaankuuluvien sähkömarkkinoiden osapuolten ja verkon käyttäjien kanssa.

### 8 §

#### *Energiaviraston suorittama sähkön ja maakaasun toimitusvarmuuden seuranta*

Energiaviraston tehtävänä on yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa seurata sähkön sekä maakaasun tarjonnan ja kysynnän tasapainon kehitystä ja tuotanto- ja varastointikapasiteettiin tehtäviä investointeja suhteessa toimitusvarmuuteen, sähkö- ja maakaasuverkkojen laatua ja niiden ylläpidon tasoa sekä toimenpiteitä sähkön ja maakaasun kysyntähuippujen kattamiseksi ja toimittajien toimitusvajauksen hoitamiseksi.

Energiaviraston on julkaistava vuosittain 31 päivään heinäkuuta mennessä sähkön ja maakaasun toimitusvarmuutta koskevat kertomukset ja toimitettava ne ministeriölle. Maakaasun toimitusvarmuutta koskeva kertomus on toimitettava myös komissiolle.

### 8 a §

#### *Energiaviraston suorittama älykkään sähköverkon kehittämisen seuranta*

Energiaviraston tehtävä on seurata verkonhaltijoiden älykkään sähköverkon kehittämistoimia ja sitä, miten toimet edistävät energiatehokkuutta ja uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian liittämistä osaksi sähköjärjestelmää. Energiaviraston on arvioitava verkon kehittämistä ja investointeja verkkoon sekä sitä, käyttääkö verkonhaltija joustoa, energiatehokkuutta, energiavaroja tai muita resursseja vaihtoehtona järjestelmän laajentamiselle.

Energiaviraston on julkaistava joka toinen vuosi 31 päivään heinäkuuta mennessä kansallinen raportti, jossa esitetään tarvittaessa älykkään sähköverkon kehittämistoimintaa koskevia suosituksia ja toimitettava se ministeriölle.



## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 10 §

#### *Energiaviraston vahvistamat ehdot ja menetelmät*

Energiaviraston tulee päätöksellään (*vahvistuspäätös*) vahvistaa verkonhaltijan, järjestelmä-vastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmä-vastaavan siirtoverkonhaltijan sekä nesteytetyn maa-kaasun käsittelylaitoksen haltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hin-noittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

6 a) sähköverkonhaltijan verkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön edellyttämien tuot-ten ja palvelujen hankintaehdot;

6 b) laskentamenetelmä sähkömarkkinoilla toimivan itsenäisen aggregaattorin aktivoiman jouston kustannusvaikutuksia koskevan korvauksen määrittämiseksi;

### 12 a §

#### *Vahvistuspäätösten julkaiseminen*

Energiaviraston tulee julkaista 10 ja 11 §:ssä tarkoitetut vahvistuspäätökset. Vahvistuspäätök-sen yhteydessä on julkaistava yksityiskohtaiset tiedot 10 §:ssä tarkoitettujen verkonhaltijan verk-kotoiminnan tuoton ja siirto- ja jakelupalvelusta perittävien maksujen määrittämistä koskevistä menetelmistä ja kustannuksista.

Energiaviraston on ennen 10 §:ssä tarkoitettujen vahvistuspäätösten antamista järjestettävä jul-kinen kuuleminen, jossa vahvistuspäätöksen kohteena oleville toiminnanharjoittajille, heidän asi-akkailleen ja muille sidosryhmille varataan mahdollisuus lausua näkemyksensä vahvistuspäätös-ten sekä niiden sisältämien menetelmien ja ehtojen sisällöstä. Jos vahvistuspäätöksen antamista edeltävästä julkisesta kuulemisesta on säädetty 2 §:ssä tarkoitettussa Euroopan unionin lainsää-dännössä, sovelletaan julkisen kuulemisen järjestämiseen unionin lainsäädännössä säädettyä me-nettelyä.

### 29 §

#### *Menettelytavat riitojenratkaisumenettelyssä*

Energiaviraston on käsiteltävä riitojenratkaisumenettelyä koskevat vaatimukset kahden kuu-kauden kuluessa vaatimuksen vastaanottamisesta. Energiavirasto voi pidentää käsittelylle asetet-tua määräaikaa enintään kahdella kuukaudella, jos vaatimuksen käsittely edellyttää lisätietojen hankkimista. Tämän jälkeen vaatimuksen käsittelyaikaa voidaan pidentää vaatimuksen tekijän suostumuksella.

Riitojenratkaisumenettelyn osapuolilla on oikeus hakea muutosta riitojenratkaisumenettelyssä annettuun päätökseen.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 36 §

#### *Muutoksenhaku Energiaviraston päätökseen*

Energiaviraston 6 a §:n, 3 ja 4 luvun sekä 25 a ja 25 b §:n nojalla tekemään päätökseen, kansallisenä sääntelyviranomaisena 2 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön nojalla tekemään päätökseen ja päätökseen, jolla edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettu asia on jätetty tutkimatta, saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

Energiaviraston tämän lain nojalla tekemään muuhun kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Energiaviraston päätökseen toimittaa tarkastus tai antaa virka-apua ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Markkinaoikeuden päätöstä valitukseen, joka on tehty Energiaviraston 6 a, 10, 11, 13 tai 14 §:n nojalla antamasta päätöksestä, on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

### 38 §

#### *Energiaviraston päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus*

Energiaviraston tämän lain nojalla antamaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei Energiavirasto tai hallintotuomioistuin toisin määrää. Päätöstä, joka koskee virheellisesti perityn maksun palauttamista yksittäiselle asiakkaalle, tai päätöstä, joka koskee uhkasakon maksettavaksi tuomitsemista, ei kuitenkaan saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen.

---

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa vireille tulleiden tutkimuspyyntöjen käsittelyyn sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa ollutta 29 §:ää.

---

4.

## Laki

### Energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*lisätään* Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 634/2020, 804/2020 ja 606/2021, uusi 4 a kohta seuraavasti:

1 §

*Tehtävät*

-----  
Energiavirasto hoitaa tehtävät, jotka sille on annettu:  
-----

4 a) sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetussa laissa ( / );  
-----

-----  
Tämä laki tulee voimaan      päivänä      kuuta 20      .  
-----

5.

## Laki

### oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*lisätään* oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 1 luvun 2 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 594/2013, 23/2014 ja 1095/2017, uusi 3 b kohta, seuraavasti:

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 1 luku

#### **Yleiset säännökset**

### 2 §

#### *Kilpailu- ja valvonta-asiat*

Markkinaoikeus käsittelee *kilpailu- ja valvonta-asioina* asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

3 b) sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetussa laissa ( / );

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

## 6.

## **Laki**

### **energiamarkkinariitalautakunnasta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

### 1 luku

#### **Lautakunnan toimivalta ja tehtävät**

### 1 §

#### *Energiamarkkinariitalautakunta*

Energiamarkkinariitalautakunta on riippumaton ja puolueeton muiden loppuasiakkaiden kuin kuluttajien vireille saattamia liittyviä sähkömarkkinariita-asioita käsittelevä oikeussuojaelin.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 2 §

#### *Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *loppuasiakkaalla* asiakasta, joka ostaa sähköä omaan käyttöönsä;
- 2) *kuluttajalla* kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettua kuluttajaa;
- 3) *sähköalan yrityksellä* luonnollista tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ainakin yhtä seuraavista toiminnoista: sähkön tuotanto, siirto, jakelu, aggregointi, kulutusjousto, energian varastointi, toimitus tai osto ja joka on vastuussa näihin toimintoihin liittyvistä kaupallisista, teknisistä tai yläpitotehtävistä, lukuun ottamatta loppuasiakasta.

### 3 §

#### *Lautakunnan toimivalta*

Lautakunnan tehtävänä on antaa ratkaisusuosituksia yksittäisiin erimielisyyksiin sähköalan yritysten ja loppuasiakkaiden välisiä sähkömarkkinalaissa (588/2013) säädettyjä oikeuksia ja velvollisuuksia koskevissa tai sähkömarkkinalain V osassa tarkoitettuja sähkösopimuksia koskevissa asioissa, joita muut loppuasiakkaat kuin kuluttajat saattavat lautakunnan käsiteltäviksi. Lautakunnalla ei kuitenkaan ole toimivaltaa käsitellä Energiaviraston toimivaltaan kuuluvia asioita, joista säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 6 a §:ssä.

### 4 §

#### *Muut tehtävät*

Lautakunta voi antaa tuomioistuimille lausuntoja niiden käsitellessä lautakunnan toimivaltaan kuuluvia asioita.

## 2 luku

### **Lautakunnan kokoonpano**

### 5 §

#### *Jäsenet ja esittelijät*

Lautakunnassa on sivutoiminen puheenjohtaja ja sivutoiminen varapuheenjohtaja sekä enintään seitsemän sivutoimista muuta jäsentä. Kullakin muulla jäsenellä on henkilökohtainen varamies.

Lautakunnassa on sivutoimisia esittelijöitä.

Lautakuntaa johtaa ja sen tuloksellisuudesta vastaa puheenjohtaja.

## **Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp**

### **6 §**

#### *Jäsenten ja esittelijöiden kelpoisuus*

Puheenjohtajalta ja varapuheenjohtajalta vaaditaan yleinen kelpoisuus tuomarinvirkaan ja hyvä perehtyneisyys sähkömarkkinoihin.

Jäseneltä vaaditaan tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja perehtyneisyyttä sähkö- tai muihin energiamarkkinoihin, elinkeinoelämään tai yritystoimintaan. Vähintään yhdeltä jäseneltä vaaditaan oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto. Mitä jäsenistä säädetään, koskee vastaavasti varajäsentä.

Esittelijän tehtävään määrätyltä vaaditaan oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto tai muu tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto.

### **7 §**

#### *Jäsenten nimittäminen tai määrääminen*

Energiamarkkinariitalautakunnan nimittää valtioneuvosto neljäksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenen toimikausi jatkuu, kunnes uudet jäsenet on määrätty. Jos lautakuntaan tarvitaan lisäjäsen, työ- ja elinkeinoministeriö määrää tämän jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Jäseniä, varajäseniä ja esittelijöitä ei saa erottaa tehtävistään ilman painavaa perustetta.

### **8 §**

#### *Virkavastuu ja esteellisyys*

Jäsenet ja esittelijät toimivat virkavastuulla.

Jäsenen ja esittelijän esteellisyyteen sovelletaan tuomarin esteellisyyttä koskevia säännöksiä lukuun ottamatta oikeudenkäymiskaaren 13 luvun 7 §:n 2 momenttia.

## **3 luku**

### **Energiamarkkinariita-asian käsittely ja ratkaiseminen**

### **9 §**

#### *Asian vireilletulo ja valmistelu*

Asia tulee lautakunnassa vireille kirjallisella tai sähköisellä hakemuksella.

Hakijan vastapuolta on pyydettävä vastaamaan hakemukseen. Tämä ei kuitenkaan ole tarpeen asiassa, jonka valmistelussa hakemus havaitaan ilmeisen perusteettomaksi.

Lautakunta voi ratkaista asian, vaikka 2 momentissa tarkoitettua vastausta ei ole annettu.

Asian valmistelussa on pyrittävä sovintoon ja tehtävä tarvittaessa sitä edistävä ehdotus. Asian valmistelussa voidaan tehdä hakijalle myös ehdotus luopua asian käsittelystä, jos sovellettavan

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

lainsäädännön, oikeuskäytännön tai lautakunnan ratkaisukäytännön perusteella on ilmeistä, että asian ratkaisu olisi hakijalle vastainen.

### 10 §

#### *Asian selvittäminen*

Lautakunnalla on asian selvittämiseksi oikeus kuulla asiantuntijoita, hankkia lausuntoja ja muita selvityksiä sekä toimittaa katselmuksia.

Asiantuntijana ei saa käyttää henkilöä, joka on sellaisessa suhteessa asiaan tai asianosaiseen, että hänen puolueettomuutensa vaarantuu.

### 11 §

#### *Asian jättäminen ratkaisematta tai käsittelemättä*

Lautakunta ei saa ratkaista asiaa, jonka tiedetään olevan vireillä tai ratkaistu tuomioistuimessa. Lautakunta voi jättää asian käsittelemättä, jos:

- 1) asian ratkaiseminen edellyttää suullisten todistuskeinojen käyttämistä;
- 2) asia on vireillä tai ratkaistu muussa tuomioistuimen ulkopuolisessa riidanratkaisuelimessä;
- 3) hakijan vastapuoli on konkurssissa;
- 4) asian käsittely lautakunnassa ei ole tarkoituksenmukaista asian poikkeuksellisen monimutkaisuuden ja vaikean selvitettävyyden takia.

Päätöksen asian käsittelemättä jättämisestä tekee puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Jos lautakunta ei ota käsiteltäväkseen sille toimitettua hakemusta, sen on annettava hakijalle ja hakijan vastapuolelle perusteltu päätös asiasta.

Jos hakija peruuttaa tekemänsä hakemuksen, asian käsittely lautakunnassa raukeaa.

### 12 §

#### *Asian ratkaiseminen lautakunnassa sekä istuntojen päätösvaltaisuus*

Asiat ratkaistaan lautakunnan istunnossa esittelystä kirjallisen aineiston perusteella. Esittelijänä toimii tehtävään määrätty lautakunnan esittelijä.

Lautakunnan istunto on päätösvaltainen, kun siihen osallistuu puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään kaksi muuta jäsentä.

### 13 §

#### *Asian muu ratkaiseminen*

Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja voivat kumpikin esittelystä ratkaista yksin asian, jos ratkaisija ja esittelijä ovat päätöksestä yksimieliset ja:

- 1) lautakunnan ratkaisukäytäntö samankaltaisissa asioissa on vakiintunut;
- 2) sama riitakysymys on ratkaistu lautakunnan aiemmalla päätöksellä; tai

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

3) asia on ilmeisen perusteeton, merkitykseltään vähäinen taikka tosiseikoiltaan selvä ja oikeudellisesti yksinkertainen.

### 14 §

#### *Äänestys*

Äänestykseen istunnossa sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 23 luvun 1, 3–6 ja 8 §:ssä säädetään.

### 15 §

#### *Ratkaisusuosituksen antaminen*

Ratkaisusuositus perusteluineen on annettava kirjallisesti viimeistään 90 päivän kuluttua siitä, kun lautakunnan käytettävissä on ollut kaikki asian ratkaisemiseksi tarpeellinen aineisto. Erittäin monimutkaisissa riita-asioissa lautakunta voi harkintansa mukaan pidentää 90 päivän määräaika. Osapuolille on tällöin ilmoitettava määräajan pidentämisestä sekä ratkaisusuosituksen antamisen arvioidusta ajankohdasta.

### 16 §

#### *Selvittelykustannusten korvaaminen valtiolle*

Jos lautakunnan ratkaisusuositus on keskeisiltä osiltaan vastainen vastaajana olevalle sähköalan yritykselle tai muulle sähkömarkkinoiden osapuolelle, lautakunnan on suosituksessaan mainittava, paljonko kustannuksia valtiolle on aiheutunut asiaan liittyvien lausuntojen ja selvitysten hankkimisesta sekä katselmusten järjestämisestä.

Jos itselleen vastaisen ratkaisusuosituksen saanut vastaajana oleva sähköalan yritys tai muu sähkömarkkinoiden osapuoli ei ole noudattanut suositusta ja hän häviää samaa asiaa koskevan oikeudenkäynnin, suosituksesta tiedon saaneen tuomioistuimen on velvoitettava hänet korvaamaan valtiolle 1 momentissa tarkoitetut kustannukset. Korvaus voidaan jättää tuomitsematta tai sen määrää alentaa, jos korvausvelvollisuus muodostuisi asiassa esiin tulleisiin seikkoihin nähden kohtuuttomaksi tai jos oikeudenkäyntiin on ollut perusteltua syytä.

### 17 §

#### *Asianosaisen kulut*

Asian selvittämisestä ja käsittelemisestä lautakunnassa ei peritä maksuja. Omista kustannuksistaan asianosaiset vastaavat itse. Jos asianosainen on omalla kustannuksellaan hankkinut asian ratkaisemiseksi tarpeellisia asiantuntijalausuntoja tai muita selvityksiä, lautakunta voi kuitenkin suosittaa niistä aiheutuneiden kustannusten korvaamista asianosaiselle.

Lautakunnan suosittamat 1 momentissa tarkoitetut korvaukset on asiaa tuomioistuimessa käsiteltäessä rinnastettava oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa tarkoitettuihin oikeudenkäyntikuluihin.



## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 18 §

#### *Päätöksen luonne ja valituskielto*

Lautakunnan päätös ei ole täytäntöönpanokelpoinen, eikä sillä ole hallintopäätöksen tai tuomion oikeusvaikutuksia. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Lautakuntakäsittely ei estä asian saattamista toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Ilmoittaessaan osapuolille ratkaisustaan lautakunnan on samalla mainittava 1 momentin mukaisesta valituskiellosta sekä siitä, että lautakunnan ratkaisut ovat suosituksia.

### 19 §

#### *Päätöksessä olevan virheen korjaaminen*

Jos lautakunnan päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, lautakunta voi poistaa virheellisen päätöksen ja ratkaista asian uudelleen. Päätöksen korjaamisesta päätetään lautakunnan istunnossa. Jos asia on ratkaistu 13 §:n nojalla, päätöksen korjaamisesta päättää puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun asiavirheen korjaaminen ei edellytä asianosaisten suostumusta. Asianosaisille on kuitenkin ilmoitettava päätöksessä olevasta virheestä ja siitä, että asia aiotaan ratkaista uudelleen.

Lautakunnan on korjattava päätöksessään oleva ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe taikka muu niihin verrattava selvä virhe. Virhettä ei kuitenkaan tarvitse korjata, jos päätöksen antamisesta on kulunut yli kaksi vuotta.

### 20 §

#### *Päätöksen tiedoksianto*

Lautakunnan päätöksen tiedoksiantoon sovelletaan, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään, ei kuitenkaan yleistiedoksiantoa koskevia säännöksiä.

### 21 §

#### *Hallintolain soveltaminen*

Siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä, menettelyyn lautakunnassa sovelletaan hallintolaia.

## Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp

### 4 luku

#### Erinäiset säännökset

##### 22 §

##### *Yhteistyö kuluttajariitalautakunnan kanssa*

Lautakunnan on tehtävä yhteistyötä kuluttajariitalautakunnan kanssa tarjotakseen yksinkertaiset, oikeudenmukaiset, avoimet, riippumattomat, tehokkaat ja toimivat riitojenratkaisumenettelyt 3 §:ssä tarkoitetuissa riidoissa.

##### 23 §

##### *Lautakunnan hallinto-, kanslia-, tiedotus- ja toimitilapalvelut*

Työ- ja elinkeinoministeriö huolehtii lautakunnan hallinto-, kanslia-, tiedotus- ja toimitilapalveluista.

##### 24 §

##### *Tarkemmat säännökset ja määräykset*

Lautakunnan organisaatiosta, henkilöstöstä, hallinnosta ja hallintoasian ratkaisemisesta säädetään tarkemmin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Työskentelyn järjestämisestä lautakunnassa määrätään tarkemmin lautakunnan työjärjestyksessä, jonka puheenjohtaja vahvistaa lautakunnan istuntoa kuultuaan.

##### 25 §

##### *Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta 20   .

---

## **Valiokunnan mietintö TaVM 49/2022 vp**

Helsingissä 20.2.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Sanni Grahn-Laasonen kok

jäsen Atte Harjanne vihr

jäsen Mari Holopainen vihr

jäsen Eeva Kalli kesk

jäsen Pia Kauma kok

jäsen Matias Mäkyne sd

jäsen Raimo Piirainen sd

jäsen Sakari Puisto ps

jäsen Janne Sankelo kok

jäsen Hussein al-Tae sd

jäsen Veikko Vallin ps

jäsen Johannes Yrttiaho vas

varajäsen Juha Mäenpää ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen